by

T. Dusingen

DT
Pam
Dusi
1924.

DT
PAM
DUSI
1924

PAMPHLET BINDER
PAT. NO.
877188
Manufactured by
GAYLORD BROS. Inc.
Syracuse, N. Y.
Stockton, Calif.

2 1948

MFA

REIKÄOMPELU

OHJEITA JA MALLEJA
REIKÄOMPELUTÖIDEN TEKOON

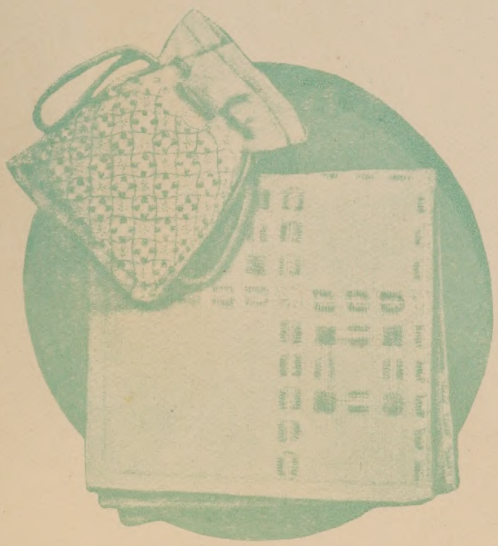

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ KIRJA · HELSINKI

REIKÄOMPELU

REIKÄOMPELU

OHJEITA JA MALLEJA REIKÄOMPELUTÖIDEN TEKOON

TH. DÜSING'IN
saksalaisen alkuteoksen mukaan suomeksi
toimittanut
H. P.

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ KIRJA - HELSINKI

DT
PAM
DUSI
1924

PRINTED
IN
FINLAND

HELSINKI 1924
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ KIRJAN
KIRJAPAINO

Johdanto

Kun reikäompelu jälleen on alkanut entistä enemmän herättää harrastusta meilläkin, näyttää tarpeelliselta julkaista vähäinen käytännöllinen mallikokoelma asianmukaisine alkuohjeineen niitä varten, jotka haluavat oppia tekemään näitä vanhoja kauniita ja kiitollisia käsitöitä.

Ihmisten halu koristaa itseään ja ympäristöään on vallinnut jo vanhimpien kansakuntien keskuudessa. Naiset koristivat pukukankaitaan joko ompelemalla taikka vetämällä pois lankoja, joiden jäljelle jääneet lankaryhmät yhdistettiin ompelemalla. Viimemainittu taidemuoto, lyhyesti sanottuna reikäompelu, tuli hyvin suosituksi jo muinaisajan kansanheimojen keskuudessa, koska kankaasta samalla saatiin ompelulankaa. Tällaisia töitä tapaamme jo vanhojen kreikkalaisten, roomalaisten, intialaisten ja juutalaisten keskuudessa. Mutta vasta keskiaikana sai reikäompelu aivan erikoista harrastusta osakseen. Monet jalot ritarinrouvat ja -neidot pitivät velvollisuutenaan koota ympärilleen joukon nuoria tyttöjä harjoittamaan naisten käsitöitä taiteena ja kehittämään niitä korkeimpaan kukoistukseensa. Mitä taiteellisempi työ sitä suurempi kodin valtijattaren kunnia. Syynä miksi vanhimmista käsitöistä museoissa ovat jääneet jäljelle juuri reikäompelutyön ihmeelliset tuotteet, on pääasiassa se, että entisen ajan kehruut ovat kestävyyteen nähden nykyaikaisia kudoksia paljon parempia. Tätä entisten aikojen kestävän kankaan käyttöä saamme kiittää siitä, että nämä naisen ahkeruuden ja taitavuuden muistomerkit vielä nytkin ilahduttavat silmiämme ja tulevat myöskin jäämään jälkimaailmalle loistavaksi esikuvaksi.

Työohjeita

Reikäompelutyöllä tarkoitetaan kangaspintaa, josta on vedetty pois yksityisiä lankoja käyttämällä niitä siten syntyneiden aukkojen kuvioiksi ompelemiseen; samaan tarkoitukseen voidaan käyttää muitakin, vieläpä erivärisiäkin lankoja. Reikäompelutyötä, josta langat poistetaan vain yhteen suuntaan, sanotaan *yksinkertaiseksi reikäompeluksi.* Jos langat poistetaan kahtaanne, niin muodostuu *kaksoisreikäompelu.* Reikäompelua voidaan miellyttävän muotonsa vuoksi käyttää edullisesti kaikkialla, missä näkyvissä olevat sileät pinnat tekevät silmään yksitoikkoisen vaikutuksen. Sellaisia pintoja on pöytäliinoissa, sänky- ja alusvaatteissa; myös voidaan reikäompelulla koristaa pitovaatteita ja sellaisia esineitä, jotka ovat tarkoitetut kodin kaunistamiseksi.

Työtarpeet.

Pääehtona reikäompelussa on, että valitaan vain kestävää kangasta, joka on lujaa, mutta kiillotonta, niin että lankoja voi helposti vetää pois. Loimien ja kuteiden tulee olla yhtä paksuja, niin että aukot näyttävät mahdollisimman säännöllisiltä, mikä vaikuttaa melkoisesti reikäompelun hyvään näköön. Sopivia kankaita ovat pumpuli-, pellava- ja batisti-liinakankaat, raakasilkki, edelleen kongressi-, hardanger-, java- ja panamakankaat. Jos jokin esine koristetaan reikäompelulla vain yhdeltä puolelta, niin on hyvä jättää kestävämmät loimet paikoilleen ja vetää pois vain kudelangat. Reikäompeluihin, joissa langan tulee liittyä kankaaseen näkylanka. Reikäompeluun sopivia ovat kaikki helmilangat, sekä puuvilla-, liina- ja silkkilangat. Kierrettäessä yhteen tai ristimuodostuksissa on otettava pitempi lanka kuin solmuja tehtäessä, koska silloin menee enemmän lankaa. Neuloina käytetään tylppäkärkisiä kanavaneuloja tai silmäneuloja. Vaikka reikäompelua voidaan tehdä käsivarassakin, käy työ kuitenkin huomattavasti helpommin jos kangas — kuten leveitä reikäompeluja tehtäessä on aivan välttämätöntäkin — pingoitetaan lujasti kehykseen. Parhaiten sopivat tähän pienet puiset kaksois-

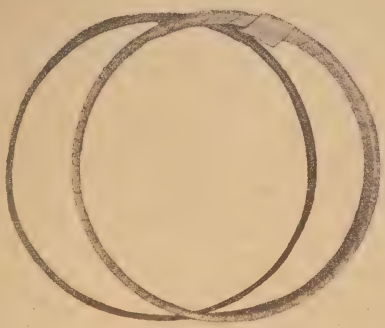

Pingoituskehykset.

mättömästi käytetään mahdollisimman samanlaista lankaa kuin kangaskin on. Mutta jos ompelulanka kulkee omia teitään aukkojen läpi (kuv. 9 ja 10) ja jos sitä käytetään solmuihin, on otettava paksumpaa lankaa. Täyttämiseen sopii parhaiten pehmeä

kehykset (kuv. 1.), jollaisia on saatavissa käsityökaupoista. Sisimmäiseen, pienempään kehykseen kääritään niin vahva valkoinen kankaankaistale, että kehyksen sitten juuri saattaa tunkea suuremman sisään ja että toisiinsa painetut kehykset pitävät pingoitetun työn aivan sileänä. Kehyksiä on saatavissa 15, 20 ja 25 sm suuruisina ja voi niitä käyttää kaikenlaatuisiin kysymyksessä oleviin töihin. Luonnollisesti sopivat tarkoitukseen myös muutoin yleisesti käytetyt siirrettävät, nelikulmaiset kehykset; edelliset ovat kuitenkin helpommat käsitellä ja siitä syystä suositeltavampia. Kapeita reikäompeluosia tehtäessä riittää myös vain kankaan kiinnittäminen johonkin ja sen kireäksi vetäminen kädellä. Kehyksen käyttäminen on kuitenkin joka tapauksessa edullisempaa, koska sen avulla aikaansaatu kankaan pingoitus helpottaa työtä, niin ettei aloittelijankaan ole vaikea saavuttaa hyviä tuloksia. Ellei työ ole tarpeeksi suuri kehykseen pantavaksi, harsitaan jotakin kangasta sen reunoihin joko käsin tai koneella ompelemalla. Reikäompelua alettaessa kiinnitetään lanka pistämällä pää päärmeen reunan alle tai pujottamalla se ommeltavien lankanippujen solmuihin. Ellei kumpaakaan menettelyä voida käyttää, tehdään kankuri- eli merimiessolmu (kuv. 2—5.) — Jos käytetään paksumpaa tai hienompaa kangasta kysymyksessä olevaan työhön kuin tässä kirjassa on tarkoitettu, tulee myöskin pois vedettävien lankojen lukua joko vähentää tai lisätä.

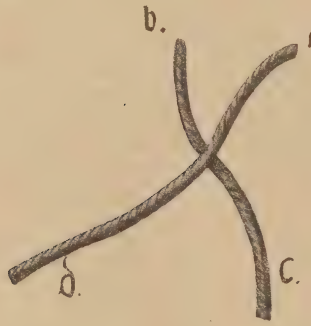

2. Ensimmäinen vaihe.
Vasemman käden lanka pannaan oikean käden langan päälle.

Kankuri- l. merimies-solmu.

a ja b lyhyt, c ja d pitkä langanpää.

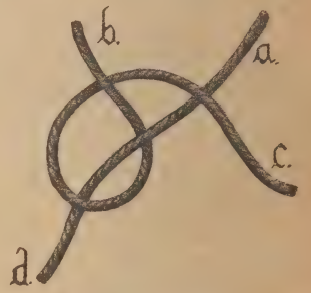

3. Toinen vaihe.
Oikea pitkä lanka käännetään silmukaksi lyhyen langanpään b taitse ja takaisin risteyskohdan yli. Vasemman käden peukalolla ja etusormella pidetään kiinni risteyksestä ja langasta.

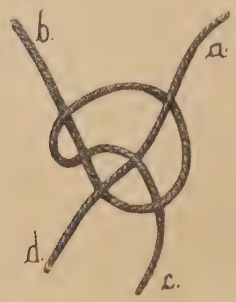

4. Kolmas vaihe.
Silmukka käännetään ylös ja oikea yhyt langanpää a viedään sen lävitse.

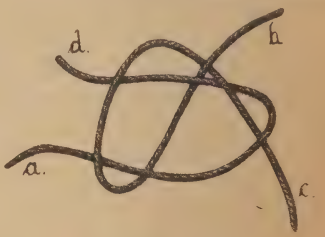

5. Neljäs vaihe.
Oikea lyhyt langanpää a ja lanka d otetaan vasempaan ja vasen lyhyt pää b sekä lanka c oikeaan käteen (Silmukan tulee sulkea langat a ja d sisäänsä). Oikealla kädellä vedetään solmu kiinni.

Yksinkertainen reikäompelu.

Päärmereikäompelu (kuv. 6) kiinnittää melkein aina leikatun reunan ja onkin useimmin esiintyvä reikäompelu. Sittenkuin päärmekäännöksen alapuolelta on poistettu 3—4 lankaa, harsitaan käänne ja kiinnitetään se etupisto-ompelulla (kuv. 6). Reikäompelun reunoja kiinni ommeltaessa käytetään useimmiten tätä ompelutapaa. Ompelulanka työnnetään päärmeen vasemmassa päässä käännöksen alle, sitten otetaan oikealta vasemmalle 3 lankaa neulalle, ompelulanka vedetään läpi ja pistetään kiinni 1—2 lankaa syvälle päärmeen reunaan.

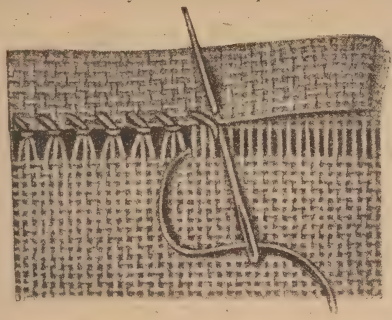

6. Etupisto-ompelu.

Tavallinen suora reikäompelu. Jos langanaukot ovat kankaan keskellä, eikä siis ole mitään päärmettä tai käännöstä, syntyy tavallinen yksinkertainen reikäompelu. Kuvassa 7 taas näkyy pylväs-reikäompelu, jossa molemmat reunat kiinnitetään etupisto-ompelulla 3 langan yli;

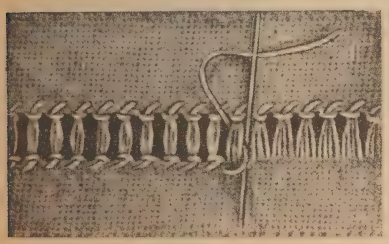

7. Pylväs-reikäompelu.

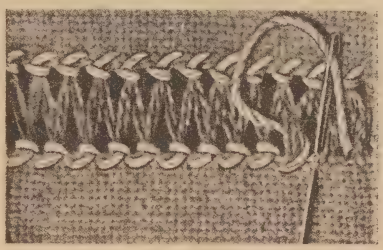

8. Kieleke-reikäompelu.

kuitenkin otetaan toista reunaa ommeltaessa aina yksi lankanippu neulalle. Kieleke-reikäompelu näkyy kuvasta 8. Ensimmäinen etupisto-ompelu tehdään yhdistämällä parillinen luku lankoja ja toista reunaa tehdessä ommellaan kaksi lankanippupuolikasta yhteen. Kiertäminen eli ristiin

9. Kahden nipun kiertäminen.

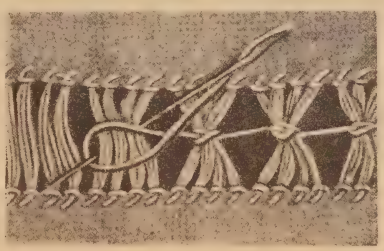

10. Solmupisto.

ompeleminen nähdään kuvasta 9. Kun on tehty 1 ½ sm leveä pylväsreikäompelu, otetaan, kuten kuvasta 9 näkyy, toinen pylväs oikealta neulalle vasempaan päin ja vedetään neulaa kääntämällä ensimmäinen pylväs alitse oikealle. Kuvasta 10 näkyy lankanippujen solmiaminen. Siinä tehdään ensin silmukka, kuten näkyy, ja sitten pistetään neula ulkopuolelta silmukkaan, sitomalla samalla kankaan langat. Vielä käytetään reikäompelussa koristeena parsintapistoa (kuv. 11). Se tehdään ristikkoparsinnan tapaisesti sillä tavoin, että vuoronperään jätetään yhtä monta lankaa alapuolelle kuin yläpuollellekin otetaan. N.s. hämähäkki tehdään myös samanlaista ompelutapaa käyttämällä ja soveltuu se sekä reikäompelurivin että myös kulman koristeeksi. Sitä tehdessä pingoitetaan ensiksi lanka reikäompelun keskeltä vastakkaiseen reunaan ja sitten vielä langat kulmasta kulmaan, neljäs lanka vedetään

11. Parsintapisto.

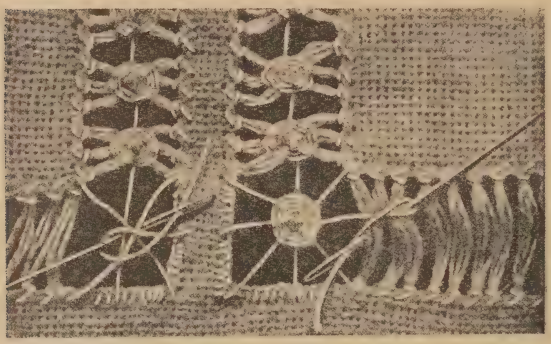

12. Lankojen pingoitus hämähäkkiin.

13. Valmis hämähäkki.

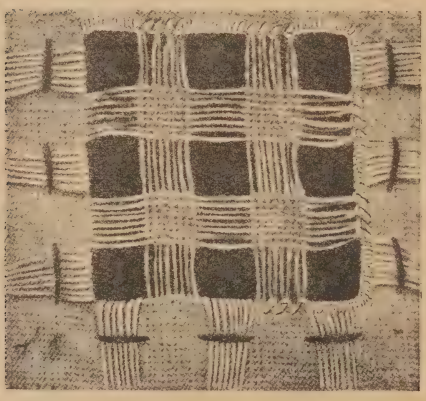

14. Lankojen irroitus.

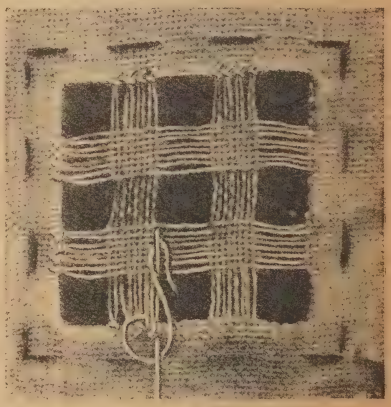

15. Irtonaisten lankojen kääntäminen ja kiinnittäminen nurjalle puolelle.

16. Lankojen ompelu etupuolelta.

toisesta reunasta ensiksi vain keskukseen asti ja kiinnitetään siihen solmupistolla (kuv. 12); sitten tehdään hämähäkki parsintapistoilla niin suureksi kuin halutaan. Lopuksi vedetään neljännen langan toinen puoli ja reikäompelua jatketaan toiseen suuntaan (kuv. 13). Kulman muodostaminen vaatii erikoisen huolellista valmistusta. Langat leikataan 1 sm etäisyydessä reunalangasta poikki ja irroitetaan (kuv. 14); sitten työnnetään ne — päärmeessä — kankaan ja käännöksen väliin tahi käännetään nurjalle puolelle (kuv. 15) ja ommellaan etupuolelta napinreikäpistoilla (kuv. 16).

Kaksoisreikäompelu.

Kaksoisreikäompelussa poistetaan molemmat lankakerrokset. Leikatut reunat varustetaan napinreikäpistoilla, jotteivät reunalangat irtaannu. Kun langat on leikattu poikki ja irroitettu, kuten kulmanmuodostuksessa (kuv. 14), kiinnitetään kaikki irtonaiset langat kankaan takapuolelle lujasti ja ommellaan

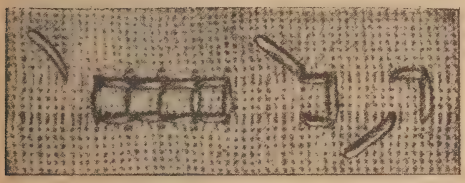

17. Ruutupisto. Ruudut etupuolella, viistopistot takapuolella.

18. Pitsipisto.

ne etupuolelta hienolla langalla napinreikäpistoilla (kuv. 16), jonka jälkeen langat leikataan poikki nurjalta puolelta.

Ruutupistoa, kuv. 17, käytetään avonaisiksi jätettyjen juovien kirjailuun ja lankojen niputtamiseen. Ompelulanka vedetään nurjalta puolelta kankaan läpi oikealle puolelle, pistetään kohtisuoraan yläpuolella taas sisään ja sitten oikealta alhaalta ulos. Pistosarjan muodostaa sitten 3 pistoa, nimittäin: Ensimmäinen pisto: vasemmalta alhaalla sisään ja oikealta ylhäällä ulos; toinen pisto: vasemmalta ylhäällä sisään ja oikealta alhaalla ulos, sekä kolmas pisto oikealta ylhäällä sisään ja oikealta alhaalla ulos.

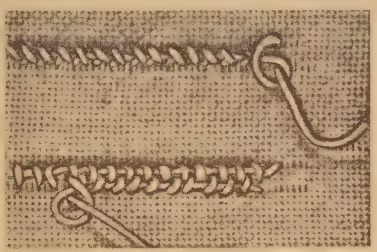

19. Nyöripisto.

käytetään tyhjien aukkojen täyttämiseen; katso kuv. 18.

Nyöripisto, kuv. 19, tehdään kaksirivisenä. Ensimmäinen rivi vasemmalta oikealle. Ensin tehdään silmukka alas oikealta vasemmalle sitten pistetään neula kankaaseen yläpuolelta ja silmukan kautta ulos. Toisessa rivissä tehdään silmukka vasemmalta oikealle ja pistetään neula ensimmäisen rivin lankojen välistä kankaaseen ja silmukasta ulos. Käytetään m. m. kaitaliinaan, kuv. 22.

Pitsipistoja

Ompelumalleja ohjeineen.

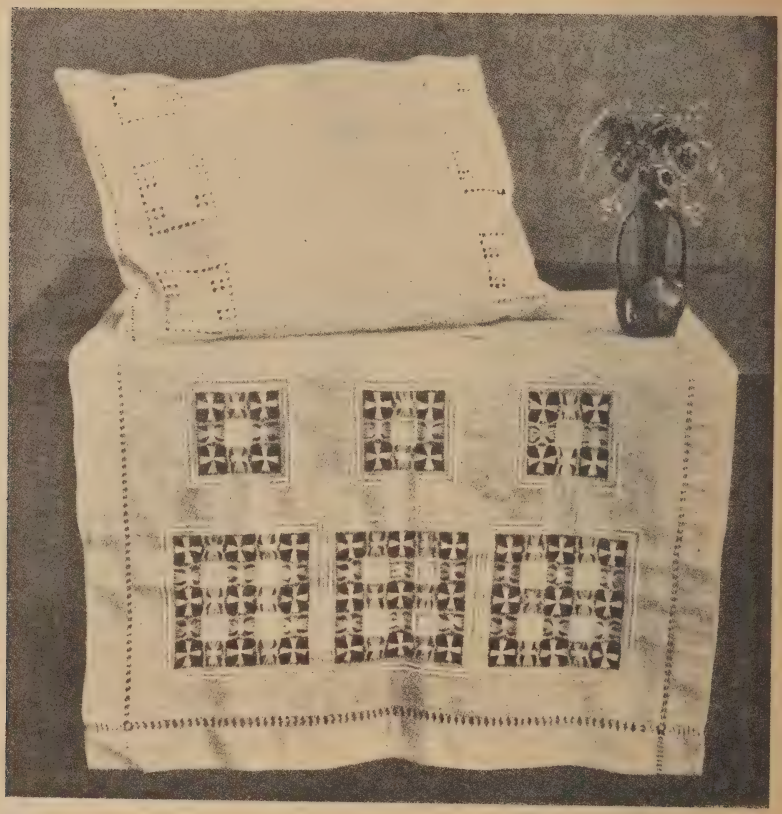

20. Reikäompeluneliöillä koristettu tyyny. 21. Tarjoilupöytäliina.

20. Reikäompeluneliöillä koristettu tyyny.

Katso kuv. 20, 20 a ja 20 b.

Tyyny on tehty kellertävästä pellavakankaasta (1 sm = 9 lankaa). Kummallekin kapealle sivulle on järjestetty kolme neliötä, joita ympäröi eräänlainen hardanger-reikäompelu, s. o. tehdään neljän langan leveydeltä 5 laakapistoa ja jätetään sitten neljä lankaa käsittävä väli. Sen jälkeen leikataan kangas pois laakapistojen kohdalta ja langat vedetään pois, niin että syntyy ristikko, kuten kuv. 20 a osoittaa. Tyynyssä olevissa neliöissä on 10 aukkoa joka sivulla. Lankaristikkoa koossa pitämään pujotetaan hieno liinalanka, kuten kuvasta

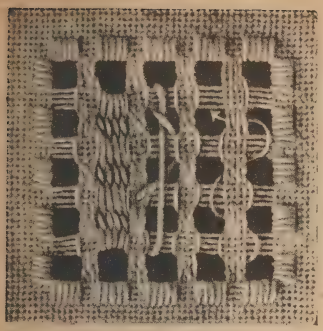

20. Reikäompeluneliöiden tekotapa tyynyssä kuv. 20.

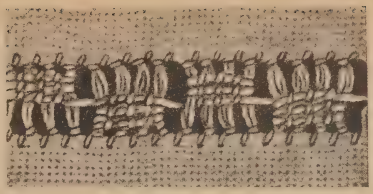

20 b. Päärmereikäompelu tyynyyn kuv. 20.

20 a näkyy. Kuviota täytettäessä pingoitetaan ompelulanka, jonka tulee olla vahvaa, kaikkien täytettävien kohtien yli tarpeeksi monta kertaa vasemmalta oikealle ja ommellaan näiden pingoitettujen lankojen ympäri takaisin päin kuvan 20 a mukaan. Nelikuviot ovat yhdistetyt toisiinsa yhdeltä puolelta leveillä ja kapeilla laakapistoriveillä. Edellä selitettyä parsintapistoa on käytetty myöskin päärmereikäompelussa, joka on 1 $^1/_2$ sm levyinen. Kun langat on niputettu, ommellaan 4 nippua yhteen 3 kertaa, vuorotellen ala- ja yläpäästä, kuvan 20 b mukaan. Ompelulanka viedään alapuolella näkymättömästi eteenpäin.

21. Tarjoilupöytäliina.

Katso kuv. 21 ja 21 a.

Liina on 87 sm pitkä ja 68 sm leveä, tehty paksusta valkoisesta liinakankaasta ja koristettu runsaasti kaksoisreikäompelulla. Kolme suurempaa nelikulmaa sijoitetaan alas ja kolme pienempää niiden keskikohdalle yläpuolelle. 4 $^1/_2$ sm levyistä päärmettä varten jätetään sivuille ja alareunaan 5 sm kangasta lisäksi, mutta yläpäärme jää kapeaksi. Reikäompelu ylt'ympäri on 1 sm leveä ja tehdään kuvan 10 mukaan. Suuret nelikulmiot ovat 5 $^1/_2$ sm etäisyydessä alemmasta päärmereikäompelusta ja jokaisessa nelikulmiossa vedetään lankoja pois 3 kertaa 3 sm leveydeltä joka suuntaan, jättämällä niiden väliin lankoja 2 kertaa yhtä leveältä. Leikatut langat kiinnitetään reunaan kuvan 16 mukaan ja leikataan poikki, samalla kertaa niputtamalla niiden välissä olevat langat sa-

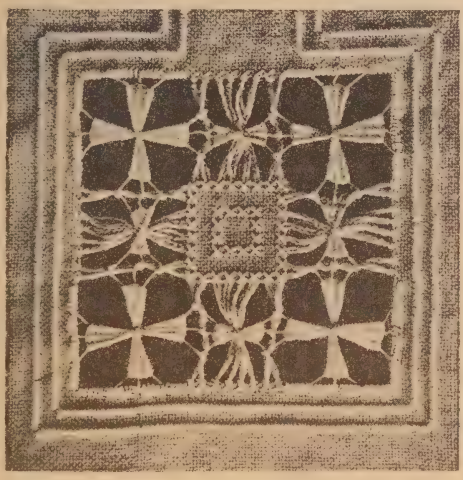

21 a. Reikäompeluneliö tarjoilupöytäliinaan kuv. 21.

malla ompelulangalla. Sittenkuin kankaan nelikulmioiden keskelle ja reunaan on tehty ristipisto-ompelu, pingoitetaan yksi nelikulmio kehyksiin ja solmitaan ompelulangalla kerran 2, sitten 4 ja lopuksi taas 2 lankaa keskeltä. Molemmat sivulla olevat langat kulkevat kiemurassa, ristissä keskimäiseen lankaan niin hyvin vapaalla alalla kuin myös neljän lankanipun keskellä. Paksujen säteiden täyttäminen tapahtuu jokaisen tähden keskeltä alkaen. Pienet nelikulmiot asetetaan jokaisen suuren nelikulmion keskikohdan yläpuolelle ja tehdään samoin kuin nämäkin; ne ovat 6 ½ sm:in päässä suurista nelikulmioista. Pienet ja suuret neliöt yhdistetään toisiinsa parittain ympäröimällä ne 2 rivillä laakapistoja 3 langan leveydeltä.

22. Kaitaliina.

Katso kuv. 22, 22 a ja 22 b sekä kuv. 19.

Tämä 160 sm pituinen ja 50 sm levyinen kaitaliina on tehty hardanger- tai kongressikankaasta. Reikäompelua varten keskellä ja molemmilla sivuilla vedetään langat 1 ½ sm leveydeltä pois, ommellaan kiinni 5 sm päärmeestä ja

22 a. Reikäompelu kaitaliinaan kuv. 22.

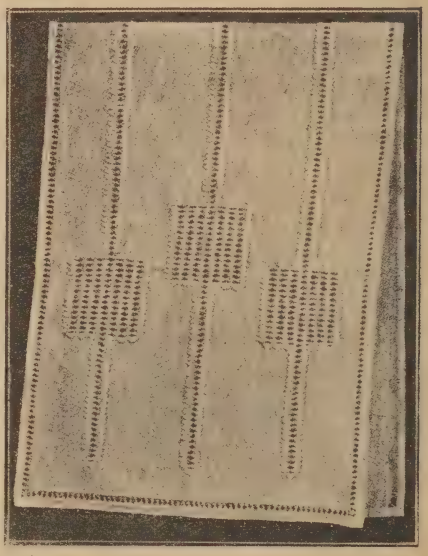

22. Kaitaliina.

22 b. Kielekereunus kaitaliinaan kuv. 22.

leikataan poikki. Nyöripistoilla (kuv. 19) niputetaan irtonaiset langat ja solmitaan kuv. 22 a mukaan kahdesti keskeltä kolme nippua aina yhteen. Ompelulanka viedään reunassa näkymättömästi eteenpäin. 25 tahi 35 sm etäisyyteen kapeasta päärmeenpäästä järjestetään 12 sm:in suuruiset nelikulmiot ja molemmin puolin tehdään vielä 3 riviä samanlaista reikäompelua. Lopun muodostaa kielekereunus (kuv. 22 b) 2, 4 ja 6 langan leveydeltä reikäompelujen ja nelikulmioiden ympäri.

23. Runsas, suuriin liinoihin sopiva reikäompelu.

Kuv. 23.

23. Reikäompelu suuriin liinoihin.

Kuvassa näkyvä kaunis reikäompelutyö esittää suuren hienon pellavaliinan keskiosaa. Työhön käytettävän pellavakankaan kudonnan mukaan tulee reikäompelu paksummaksi tai hienommaksi. Mallissamme on vedetty pois lankoja ristikkäin 2 sm leveydeltä; lankojen leikkauskohdat kiinnitetään huolellisesti ja sitten pingoitetaan kangas kehykseen. Tarkoitukseen sopivalla liinalangalla aletaan vetämällä pingoituslankoja ensin pitkin- ja sitten poikinpäin ja yhdistetään samalla jokaisen ryhmän jäljelle jääneet kudoslangat kahdeksi nipuksi; sitten pingoitetaan lävistäjälangat ja tehdään samalla pieni takapisto jokaisen kiinteän kangasnelikulmion kulmaan. Sitten niiden välille tulevat neljä pingoituslankaa jakavat jokaisen nipun kahteen osaan; viimeisten pingoituslankojen mukana tehdään suuret ja pienet hämähäkit kuvan 29 b mukaan ja ommellaan päällä olevat pitsipylväät.

24. Suuri pöytäliina.

Katso kuv. 24, 24 a, 24 b ja 24 c.

Tähän tarvitaan 165 × 200 sm:iä paksua, harmaata pellavakangasta, jossa on 7 lankaa 1 sm:iä kohti. Päärmereikäompelua varten vedetään 9 sm reunasta yltympäri 25 lankaa pois, langanpäät käännetään kulmissa sisäänpäin ja sitten ommellaan tummanharmaalla pellavalangalla n:o 3 molemmin puolin 4 langan leveydeltä laakapistorivit, joista reunimmainen kiinnittää päärmeen. Reikäompelu tehdään, kuten kuvasta 24 a näkyy, kaksirivisenä ja ommellaan siinä aina 6 ja 6 lankaa yhteen keskenänsä tahi erikseen tai solmitaan keskeltä yhteen. Jotta voitaisiin määrätä neliöiden asema pöydänpinnan laa-

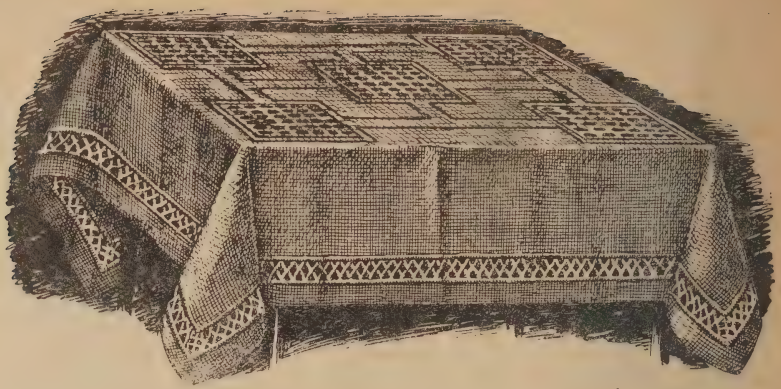

24. Suuri pöytäliina, kts. myös kuv. 24 a, b ja c.

juuden mukaan, pannaan liina kysymyksessä olevalle pöydälle ja pöydänreunaa myöten harsitaan lanka yltympäri 9 sm:in päähän tästä ja keskelle sijoitetaan 22 sm suuruiset tai 108 lankaa käsittävät reikäompelunelikulmiot. Sen jälkeen ympäröidään jokainen nelikulmio laakapistorivillä 4 langan leveydeltä (kuv.

24 a. Päärmereikäompelu pöytäliinaan kuv. 24.

24 c) ja sen sisäpuolelle muodostetaan sitten kankaaseen ristikot vuoronperään vetämällä pois 12 ja jättämällä jäljelle 12 lankaa. Jäljelle jääneet langat ommellaan kuten päärmereikäompelussakin, ja juuri päärmeestä poisvedetyillä langoilla; ettei täytyisi niin usein päättää, käytetään pitkiä lankoja. Työn kulku näkyy kuvasta 24 b. 12 langan etäisyydessä nelikulmioista tehdään 4 langan leveydeltä toinen laakapistorivi, joka samalla yhdistää kaikki reikäompelunelikulmiot toisiinsa. Värillinen sametti, joka kiinnitetään reikäompelunelikulmioiden alle, täydentää tämän kauniin liinan.

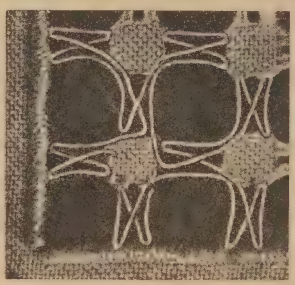

24 b. Työn kulku reikäompeluneliössä kuv. 24.

24 c. Osa suuren pöytäliinan reikäompelu-neliöstä kuv. 24.

25. Pöytäliina.

Katso kuv. 25, 25 a ja 25 b.

Soma mallimme on 140 × 140 sm kokoinen. Siihen käytetään harmaata pellavakangasta, jossa 10—11 lankaa menee 1 sm:iin; päärmettä varten varataan 5 sm kangasta ylt'ympäri. Päärme ommellaan kiinni ja aivan sen yläpuolelta (katso kuv. 25 b) vedetään langat reikäompelua varten pois 3 sm leveydeltä ja niputetaan reunasta mustalla helmilangalla. Kullankeltaisella helmilangalla ommellaan molemmilta reunoilta noin kolmannes reikäompelun leveydestä aina 2 nippua yhteen, jättämällä 1 nippu irtonaisena väliin. Mustalla helmilangalla solmitaan keskeltä aina 3 nippua yhteen siten, että molemmat yhteen ommellut niput taas tulevat erilleen keskeltä. Hämähäkkiä varten pingoitetaan kulmaan mustat langat

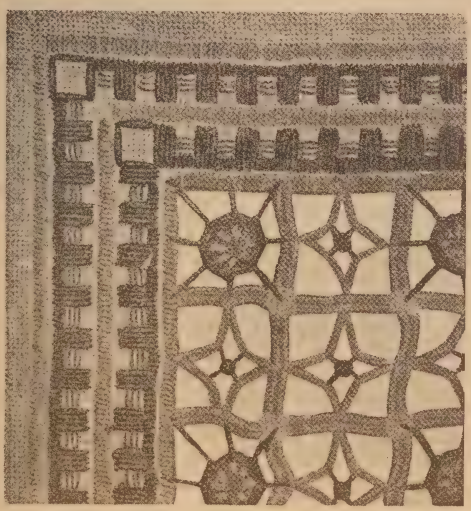

25 a. Pöytäliinan keskiosa.

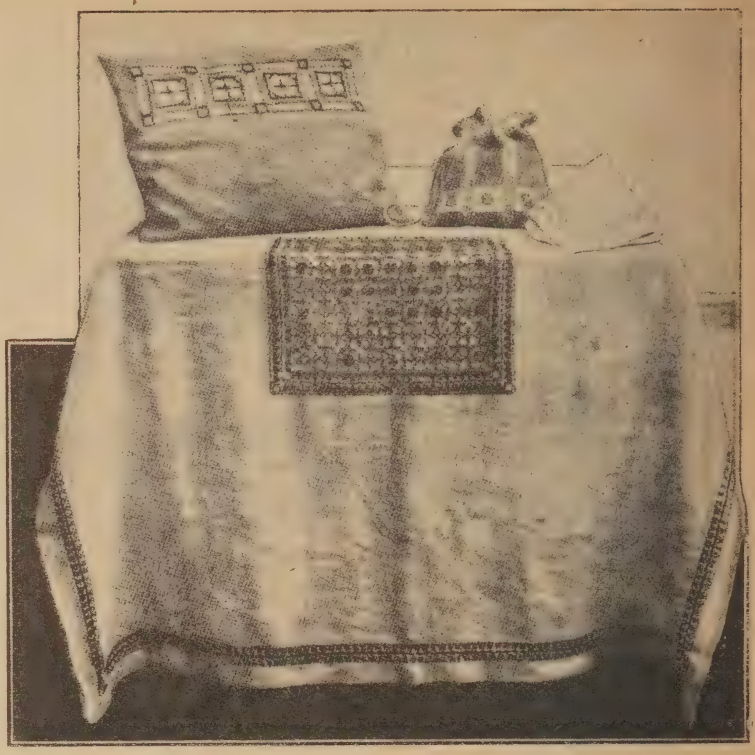

25 Pöytäliina. 26 Reikäompelulla koristettu tyyny. 27 Käsityöpussi. 28 Teetarjotinliina.

ja ommellaan siihen kullankeltainen keskus ja musta reuna, kuten kuvasta 29 b ja siihen kuuluvasta hämähäkkiselityksestä selviää. Keskiosa on, (katso kuv. 25 a) 41 sm, reikäompelunelikulmio sinänsä 32 sm. Sittenkuin viimemainittu on ympäröity laakapistorivillä 4 langan leveydeltä, vedetään sen sisäpuolelta langat pois aina 3 sm leveältä = 20 lankaa, 6 lankaa jätetään väliin. Nämä 6 lankaa ommellaan edestakaisin mennen keltaisella helmilangalla lujaksi

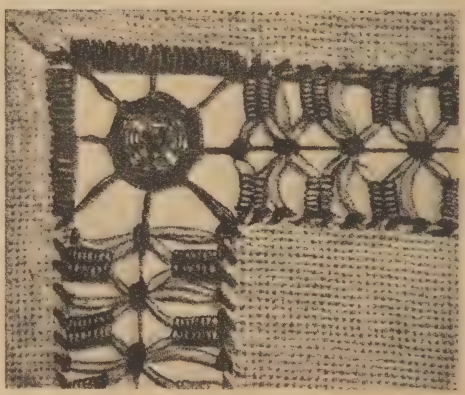

25 b. Päärmereikäompelu pöytäliinaan kuv. 25.

ristikoksi ja sitten pingoitetaan osa keskikohdasta kehyksiin. Ulommaisessa rivissä täytetään aukot vuoroin hämähäkeillä ja kaarilla. Toisessa rivissä on vain kaaritäytteitä, kun taas keskus on täytetty vain hämähäkeillä. Kaikki hämähäkit tehdään tarkoilleen samoin kuin kulmahämähäkitkin. Toisissa aukoissa pingoitetaan höllästi keltaiset langat sivun keskeltä vastakkaisen sivun keskelle ja ommellaan lujasti täyteen. Pieni, musta hämähäkki yhdistää ommellut kaaret keskeltä. Ulkopuolella ylt'ympäri jätetään 1 lanka väliin ja ommellaan neljä mustaa laakapistoa 8 langan ja 4 pistoa 2 langan yli; viimemainittujen yläpuolelle ommellaan poikinpäin 3 keltaista laakapistoa. Taas jätetään yksi kudoslanka väliin, minkä jälkeen tehdään yksi keltainen 3 langan levyinen laakapistorivi ja sitten tehdään vastakkainen musta reunus vielä kerran.

26. Reikäompelulla koristettu tyyny.

Katso kuv. 26 ja 26 a.

Sievään, 40 × 50 sm suuruiseen tyynyyn on käytetty tummanvihreää liinakangasta sekä sinipunaista ja mustaa pumpulilankaa. Ensin järjestetään tyynyyn 10 pientä nelikulmiota, 1 ½ sm suuruisia ja aina 8 sm etäisyyteen toisistaan, 2 riviin ja ympäröidään ne mustalla pumpulilangalla (katso kuv. 26 a.) Neliöstä neliöön vedetään kudoslangat pois ja yhdistetään reunoilta neljä lankaa käsittäviin nippuihin kiemurapistoilla mustalla langalla. Niput kääritään tiheästi sinipunaisella langalla ja vedetään reunassa lujasti viereisen kanssa yhteen, niin että muodostuu mutkarivi. Jokaisen näin muodostuneen nelikulmion sisään tehdään pienempi 5 sm suuruinen neliö. Ensin ommellaan se ylt'ympäri mustalla langalla napinreikäpistoilla, joiden ulkoreunaan tehdään rivi tikkipistoja. Jokaisen nelikulmion sisäpuolelta on kangas leikattava pois, vain keskeen jää aivan suora nelilankainen risti, jonka ympärille ommellaan tiiviisti mustaa pumpulilankaa. Ristin keskeltä pingoitetaan jokaiseen kulmaan ja niiden molemmille sivuille 5 mustaa lankaa, joista ensin käärítään sivulla olevat ja sitten kaikki muut sinipunervalla pumpulilangalla. Kulmiin tehdään kuhunkin viisisäteinen tähti, jonka yksityiset langat ommellaan ympäri. Tähteä ympäröi musta, ommeltu puolikaari.

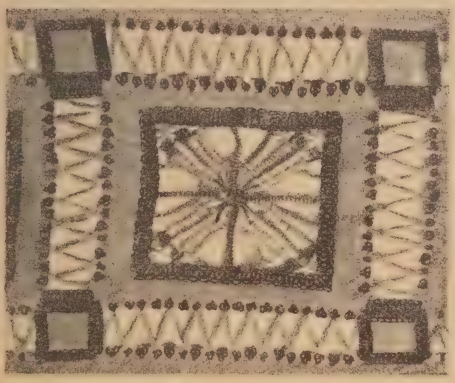

26 a. Reikäompeluneliö tyynyyn kuv. 27.

27. Käsityöpussi.

Katso kuv. 27 ja 27 a.

Käsityöpussi kullankeltaisesta liinakankaasta on 24 × 28 sm kokoinen. Etu- ja takapuoli ovat samanlaiset ja jaetut neljällä $1\frac{1}{2}$ sm levyisellä pylväsreikäompelulla kolmeen $5\frac{1}{2}$ sm levyiseen ruutuun. Irtonaiset langat reikäompelun lopussa ommellaan kiinni harmalla pumpulilangalla napinreikäpistoilla ja leikataan sitten poikki. Pylväsreikäompelu ommellaan myös samanvärisellä langalla ja rajoitetaan ulkopuolelta vihreällä pumpulilangalla tehdyllä tikki-pistorivillä. Alas, jokaisen ruudun sisäpuolelle sovitetaan 4 sm suuruinen eli 44 lankaa käsittävä nelikulmio, joka reunustetaan harmaalla pumpulilangalla napinreikäpistoilla. Sittenkuin nelikulmio on ristikoitu kokonaan, vetämällä vuorotellen 4 lankaa pois ja jättämällä 4 lankaa väliin, ommellaan ristikot tiheästi ja lujasti harmaalla pumpulilangalla. Mallin mukaan (kuv. 27 a) täytetään väliruudut kaksittain parsintapistoilla vihreällä pumpulilangalla ja keskuksen yli pingoitetaan punasinisellä langalla vinoristi, joka kannattaa kirkkaanpunaisista langoista muodostettua kehää. 4 sm levyistä päärmettä varten varataan kangasta 5 sm ja kiinnitetään päärme vihreällä tikkipistorivillä. Aivan sen vierestä vedetään lankoja 3 sm leveydeltä pois poikinpäin ja ommellaan 12 langan erissä edestakaisin vahvoiksi pylväiksi. Näiden valmistuttua pujotetaan niiden läpi sinipunainen nyöri ja alapuolelle ommellaan tikkipistoilla vielä täydellisyyden vuoksi vihreä viiva. Pussi ommellaan sivuilta kiinni ja vuorataan sinipunaisella silkillä.

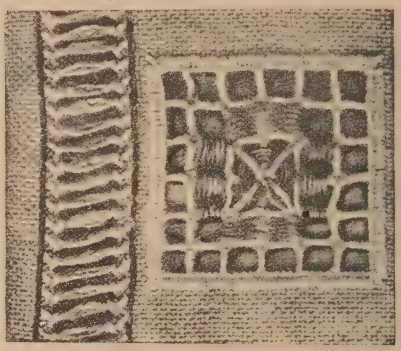

27 a. Osa käsityöpussin reikäompelua kuv. 27.

28. Teetarjotinliina.

Katso kuv. 28 ja 28 a.

Keskipaksusta liinakankaasta vedetään langat pois $2\frac{1}{2}$ sm leveydeltä reikäompelua varten sekä poistetaan sen kummaltakin puolelta 4 välilangan jälkeen vielä 2 lankaa ja kulmissa kiinnitetään käännetyt langat hienolla liinalangalla kuv. 6 mukaan. Neljän välilangan yli ommellaan nyt hienolla liinalangalla risteilypistoja ja sen jälkeen solmitaan aina 8 nippua keskeltä yhteen. Toisella kerralla solmitaan niput kaksittain yhteen, kun taas 3. ja 4. kerralla niput solmitaan kukin erikseen. Nyt tehdään vuoroin hämähäkki tai ommellaan kuv. 28 a mukaan tähti; eteenpäin pääsemiseksi ommellaan keskilangankin päälle. Kulmassa risteilevat langat solmitaan yhteen viimeisellä ompelulangalla ja

täytetään siten, että otetaan ensin 2 lankaa, sitten jätetään 2 lankaa ja seuraavassa rivissä työnnetään 1 lanka syrjään. Sen jälkeen täytetään kulmiin päin

28 a. Teetarjotinliinan kulma.

8, 6, 4 ja sitten 2 lankaa kuv. 28 a mukaan ja 4 sädettä yhdistetään pienellä parsintaneliöllä. 3 sm leveään päärmeeseen ommellaan pieniä pisteitä pumpulilangalla laakapistoilla.

29. Reikäompelulla koristettu nelikulmainen liina.

Katso kuv. 29, 29 a ja 29 b.

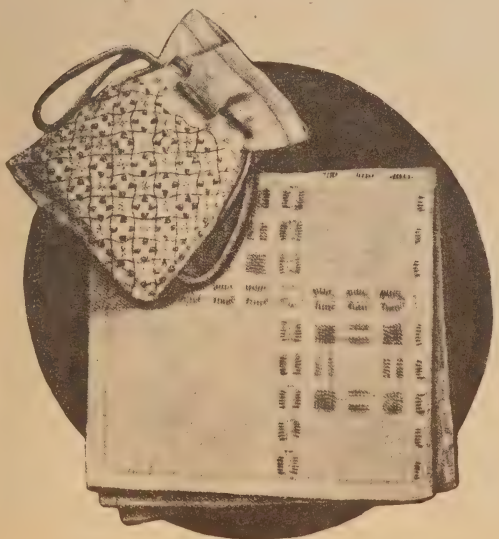

29 ja 30. Nelikulmainen liina ja käsityöpussi.

71 sm suuruiseen nelikulmaiseen liinaan paksulankaisesta aidakankaasta varataan joka sivulle 3 sm päärmettä varten, joka ommellaan kiinni heti. Liina jaetaan reikäompelulla neliöihin ja suorakulmioihin niin, että yksi reikäompelu kulkee keskeltä, kun taas molemmat sivulla olevat tehdään 34 lankaa etäälle keskimmäisestä. Reikäompelua varten vedetään pois 6 lankaa, s. o. noin 2 1/2 sm, ja leikatut langanpäät työnnetään päärmeeseen. Ensin parsitaan paksulla helmilangalla yhteen 6 lankaa eräältään reunassa, vieden ompelulankaa aina alapuolella eteenpäin; neljä lankaa jätetään väliin ompelematta. Sitten tehdään keskimmäinen rivi, solmiamalla yhteen reunaompelujen välissä 3 kertaa aina 2 lankaa ja sitten parsitaan keskeltä yhteen 4 vapaata lankaa. Viimeksi ommellaan tyhjät ruudut ristipisto-ompelulla (kuv. 29 b).

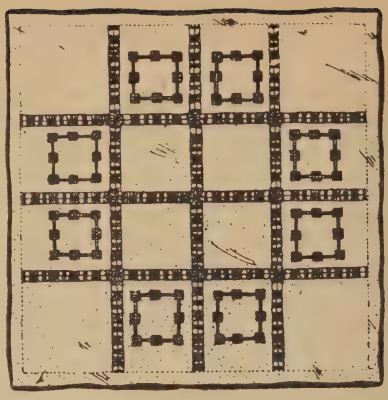

29 a. Liina kuv. 29 levitettynä.

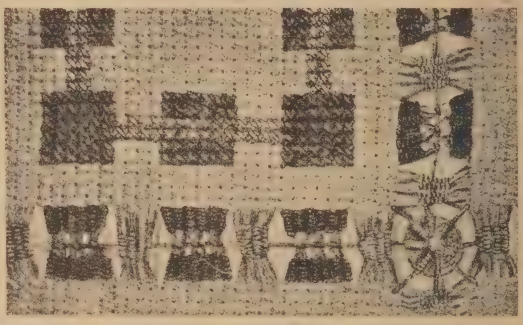

29 b. Osa reikä- ja ristipisto-ompelua liinaan kuv. 29.

Risteyksessä olevassa hämähäkissä ommellaan kunkin pingoituslangan ympärille joka rivissä yksi lankakerros. Lopuksi ommellaan päärme kiinni yksinkertaisilla päärmepistoilla. Mallissamme on kangas tummansinistä, reunaompelu kirsikanpunainen ja keskilanka harmaa sekä samanväriset hämähäkit.

30. Käsityöpussi.

Katso kuv. 30 ja 30 a.

Käsityöpussissa on pohjakankaana kullanruskeaa liinakangasta ja ompelulankana mustaa ja hopeanharmaata pumpulilankaa. Reikäompelua varten vedetään aina 1 1/2 sm leveydeltä langat pois ja jätetään 18 lankaa paikalleen. Sitten pingoitetaan työ kehyksiin ja reikäompelu ommellaan mustalla pumpuli-

langalla. Pienen kulmapiston jälkeen yhdistetään kankaankulmassa aina 3 erisuuntaista lankaa parsintapistoilla kolmikulmaksi, neula viedään takapuolitse kankaankulmaan ja ommellaan vino pisto pieneen ristiin, tehdään sitten taas viistossa olevaan kulmaan kolmikulmio ja lanka viedään näkymättömästi kankaankulmaan takaisin. Nyt niputetaan 5 vapaana olevaa ylempää keskilankaa ja samoin toiset 5 alempana olevaa, minkä jälkeen tullaan esiin seuraavan neliön ensimmäisen parsintakuvion pohjasta ja työtä jatketaan tällä tavoin edelleen. Toinen rivi tehdään myös mutkitellen, mutta siten, että se kulkee ensimmäisen ompelurivin kanssa ristiin. Kolmas ja neljäs rivi ovat suorakulmaisesti molempiin ensimmäisiin. Lopuksi ommellaan tähdet hopeanharmaalla pumpulilangalla kangasruutuihin. Nyörin pujottamista varten ommellaan harmaita, napinreikäpistoilla varustettuja reikiä ja pylväsreikäompelupäärme kuv. 7 mukaan. Suunyöri on mustaa ja vuori hopeanharmaata silkkiä.

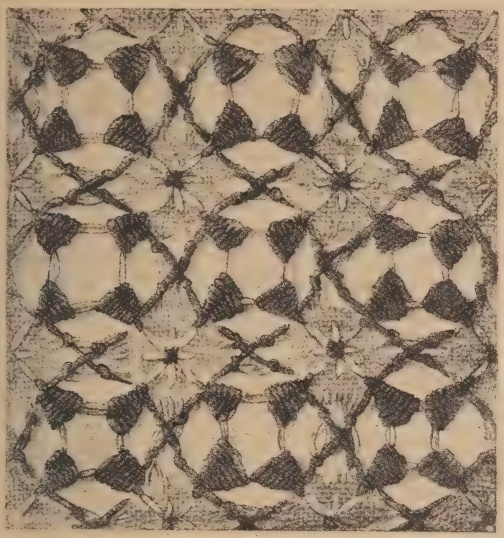

30 a. Reikäompelu käsityöpussiin kuv. 30.

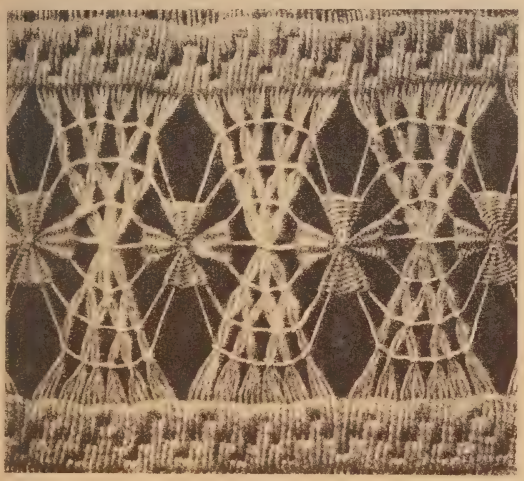

31. Liinoihin sopiva reikäompelu.

31. Liinoihin sopiva reikäompelu.

Kuv. 31.

5 sm levyisen reikäompelun reunoissa ylhäällä ja alhaalla on kaksi 1 sm levyistä laakapistoriviä, joiden välistä vedetään poikinpäiset langat pois. Keskellä solmitaan aina 24 lankaa yhteen ja niputetaan sitten molemmin puolin vielä 3, 4 ja 6 ryhmäisiin kaareviin riveihin. Nippuryhmien väliaukossa risteilevän 14 ompelulangan päälle ommellaan parsintapistoilla pieni rautaristi.

32. Leveä laakapisto- ja reikäompelureunus.

Katso kuv. 32 ja 32 a.

32. Leveä laakapisto- ja reikäompelureunus.

Malli on tarkoitettu ompelupöytäliinaan, mutta voidaan käyttää myös koristamaan tarjoilupöytää, astiakaappia tai pyyhinliinan verhoa. Kuvassa 32 näkyy osa raidasta ommeltuna kellahtavalle kongressikankaalle. Laakapistomalli on ommeltu 2 langalla vaaleata filosellisilkkiä, suuret sisimmäiset nelikulmiot ja reunassa olevat puolinelikulmiot ommellaan tummalla silkillä, käyttäen kahta väriä. Viimemainittujen nelikulmioiden täytepistot syntyvät vain kan-

kaan kokoonvetämisestä, kuten vielä keskeneräisestä oikeanpuoleisesta alimmaisesta kolmikulmasta selvästi voi nähdä. (Katso myöskin kuv. 32 a.) 2 sm levyistä reikäompeluraitaa varten vedetään kaikki poikinpäin olevat langat pois, sitten täytetään kohtisuorat langat toiselta reunalta vaalealla, toiselta tummalla silkillä, ensin 12 langan ja sitten 8 langan, sen jälkeen 4 langan ryhmissä. Molemmilla reunoilla päättyy reikäompelu tummalla ja vaalealla sileällä laakapistorivillä, kumpikin ommeltu 4 langan leveydeltä. Sellainen kaksoisrivi rajoittaa myöskin valmiiksi ommeltua raitaa molemmilla kapeilla sivuilla.

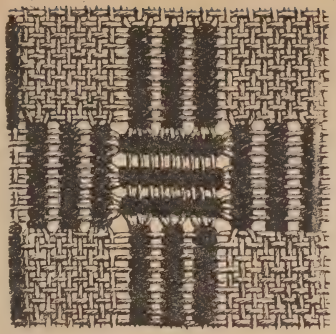

32 a. Reunuksen kuv. 32 keskelle tulevan reikäompelun tekotapa.

33. Täytereikäompelulla koristettuja liinoja.

Katso kuv. 33 ja 33 a.

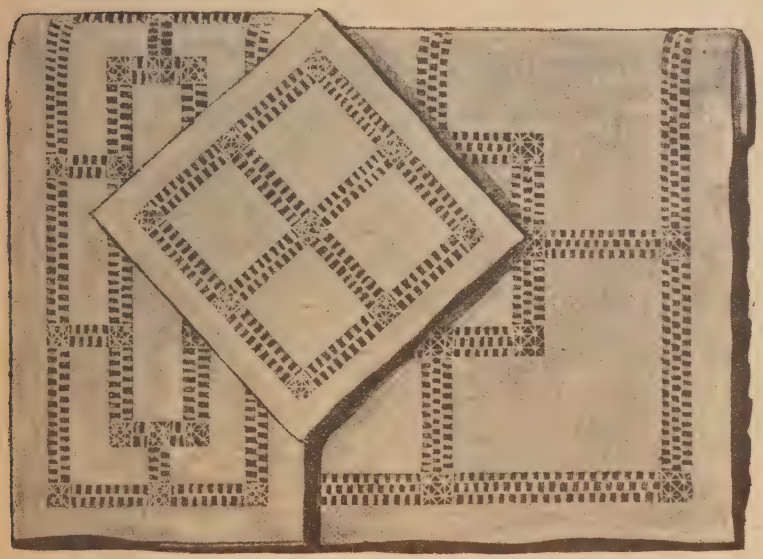

33. Täytereikäompelulla koristettuja liinoja.

Kaikki nämä liinat on valmistettu keskipaksusta valkoisesta liinakankaasta. **Suuri liina** on 80 sm, pieni liina 56 sm joka taholle, kaitaliina 40 × 160 sm kokoinen. Päärmeet ovat suuressa liinassa 5 sm, kaitaliinassa 4 sm ja pienessä liinassa 3 sm leveät; kaikkiin päärmeisiin varataan kangasta 1 sm enemmän,

kuin niiden kaksinkertainen leveys. Suuressa liinassa on reikäompelu 3 sm, kaitaliinassa ja pienessä liinassa sitävastoin vain 2 sm leveä. Reikäompelun teko tapahtuu asteittain, s. o. vedetään 1 sm leveydeltä langat ulos ja ommellaan yhteen aina 3 ja 3 lankaa kullankeltaisella silkkilangalla; päärmereikäompelun valmistuttua vedetään aivan sen yläpuolelta taas 1 sm leveydeltä langat pois ja ommellaan yhteen aina 3 lankaa toisesta ja 3 lankaa toisesta pylväästä uudeksi pylvääksi. Kun sitten lopuksi kolmaskin rivi lankoja on vedetty pois, ommellaan se kuten ensimmäinenkin. Tällä tavoin voi reikäompelua vielä hyvin paljon leventää ja muodostuu se siten komeammaksi. Ristevskohdissa viedään ompelulanka tyhjien paikkojen yli, vedetään vielä vinosti kulkevia lankoja ja ommellaan 4 hämähäkkiä.

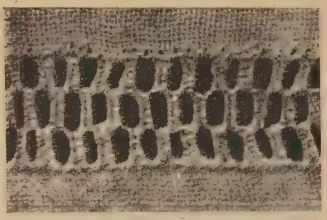

33 a. Täytetty reikäompelu liinaan kuv. 33.

34. Puseroihin, liinoihin y. m. sopiva reikäompelu.

Langat vedetään pois $^3/_4$, 2 ja taas $^3/_4$ sm leveydeltä; niiden väliin jää kangasta $^1/_2$ sm leveältä. Kolmen langan yli ulottuvilla risteilypistoilla järjestetään niput. Kun keskelle on tehty solmurivi yhdistämään aina 3 nippua, ommellaan hämähäkit takaisintullen. Ulkopuolella, kapeassa reikäompelussa yhdistetään aina 2 nippua, jättämällä 3:s nippu vapaaksi. Jokaisen nipun välissä ommellaan kankaaseen pitkä pisto. Kielekerivit ja kärjet tehdään mallien mukaan.

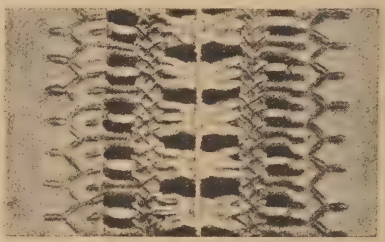

34. Reikäompelu puseroihin ja liinoihin.

35. Reikäompelulla runsaasti koristettu liina.

Katso kuv. 35 ja 35 a.

Tämä kaunis liina on tehty hienosta liinakankaasta. Se on 152 × 160 sm suuruinen; 6 sm levyinen päärme ommellaan ylt'ympäri kiinni pylväsreikäom-

35. Reikäompelulla koristetun liinan kulma.

pelulla (kuv. 7.) Reikäompelu kulkee raitana liinan ympäri ja muodostaa kulmissa esiinpistävän neliön. Leveää sivuraitaa varten vedetään 5 kertaa, kulmia varten 10 kertaa 1 sm leveydeltä langat pois ja jätetään niiden väliin joka kerralla $^3/_4$ sm kangasta. Kun on ommeltu ensin kiinni irtonaisena olevat langanpäät kuv. 16 mukaan, pingoitetaan työ kehyksiin ja kiedotaan reikäompe-

35 a. Reikäompelu liinaan kuv. 35.

luun jääneet vapaat kankaanlangat, kuten kuva 35 a osoittaa. (Katso myöskin kuv. 18). Kun tämä on tehty ylt'ympäri kullakin 4 sivulla ja tultu takaisin lähtökohtaan, pistetään neula vieressä olevan kangasruudun keskelle ja tehdään siihen pieni käärösolmu sekä jatketaan näiden solmujen tekoa edelleen vinoon suuntaan, kunnes reikäompelu on valmis.

36. Pieni tarjotinliina hienosta liinakankaasta.

3 sm levyisen päärmeen kiinnittää $^1/_2$ sm leveä pylväsreikäompelu (kuv. 7.) 1 sm levyinen kangasraita erottaa sen 3 sm leveästä ristikosta. Kun leveän reikä-

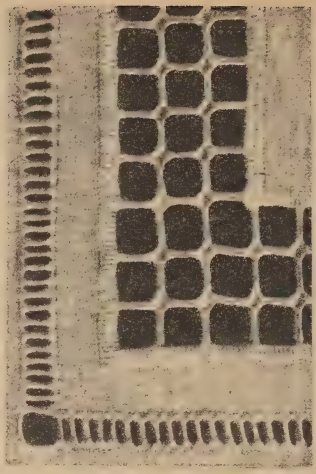

36. Teetarjotinliinan kulma.

ompeluraidan sisä- ja ulkoreuna on vahvistettu napinreikäpistoilla, ristikoidaan kangas niiden välissä kokonaan, leikkaamalla aina $^3/_4$ sm leveydeltä langat ja vetämällä ne pois sekä jättämällä väliin 4 lankaa. Nämä 4 lankaa ommellaan parsintapistoilla lujasti.

37. Reikäompelulla ja laakapistoilla koristettu liina.

Katso kuv. 37 ja 37 a.

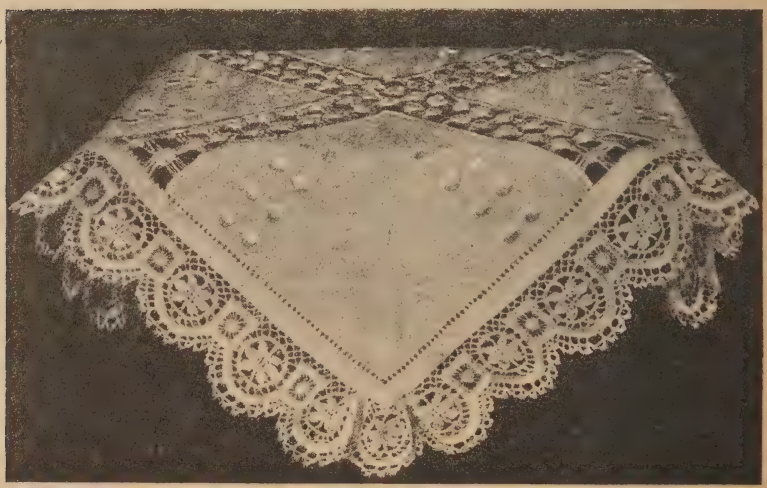

37. Reikäompelulla ja laakapistoilla koristettu liina.

Tämä hienoista väreistä sommiteltu liina tekee levollisine viivoineen ja yksinkertaisine ympyräaiheineen hyvin hienon vaikutuksen. Se on valkoista kongressikangasta ja ommeltu hopeanharmailla ja himmeän orvokinvärisillä pumpulilangoilla.

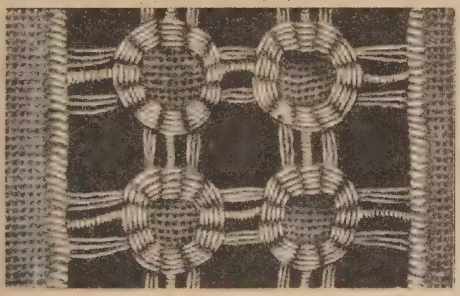

37 a. Reikäompelu liinaan kuv. 37.

Liinaan tarvitaan 60 sm suuruinen, nelikulmainen kappale kangasta. Keskellä olevasta reikäompelusta, joka tehdään kokonaan harmaalla langalla, vedetään ryhmittäin pois 9 lankaa ja jätetään 3 lankaa neulalle ja jätetään toiset 3 ottamatta. Keskimmäinen pylväs kiedotaan langalla seuraavaan neliöön saakka. 4 sm päässä reikäompelusta ommellaan punasinisellä langalla ensimmäinen, 1 sm välimatkan jälkeen toinen pisterivi laakapistoilla, (katso kuv. 37.) Liinaa ympäröi 1 $^1/_2$ sm levyinen reikäompelupäärme, johon ommellaan nyplätty pitsi.

tään 9 lankaa. Sittenkuin ensin ne kohdat, joista langat on leikattu poikki, on vahvistettu laakapistoilla 4 langan yli, ympäröidään leveät kangasneliöt pumpulilangalla (katso kuv. 37 a), jolloin vuoronperään otet-

38. Lautasliinoihin, leveihin päärmeisiin y. m. sopiva reikäompelu.

Katso kuv. 38.

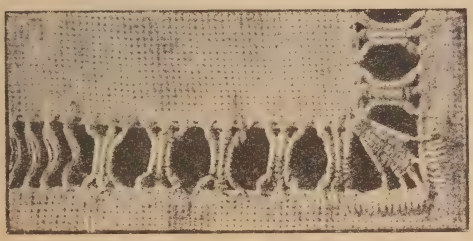

38. Lautasliinoihin ja päärmeisiin sopiva reikäompelu.

Tähän erittäin hauskalta näyttävään reikäompeluun — varsinkin jos sitä jatketaan useamman rivisenä joko välittömästi tai jättämällä vähän väliä — on käytetty hardanger- tai kongressikangasta. Reikäompelua varten vedetään liinan jokaiselta sivulta 12 lankaa pois ja jäljelle jääneet langat niputetaan reunoilta — kolmen langan erissä — jolloin samalla kiinnitetään noin 2 sm leveä päärme. Niput yhdistetään parsintapistoilla kolmittain pylvääksi. Kulmalangat kiinnitetään toisella reunalla napinreikäpistoilla ja toiselle pingoitetaan niistä 5 lankaa, jotka ommellaan parsintapistoilla kuv. 38 mukaan.

39. Kaitaliina.

Katso kuv. 39, 39 a, 39 b, 39 c ja kuv. 68.

Tähän runsaasti reikäompelulla koristettuun kaitaliinaan tarvitaan 90 sm pitkä ja 45 sm leveä kappale tavallisen paksua liinakangasta sekä liina- ja pum-

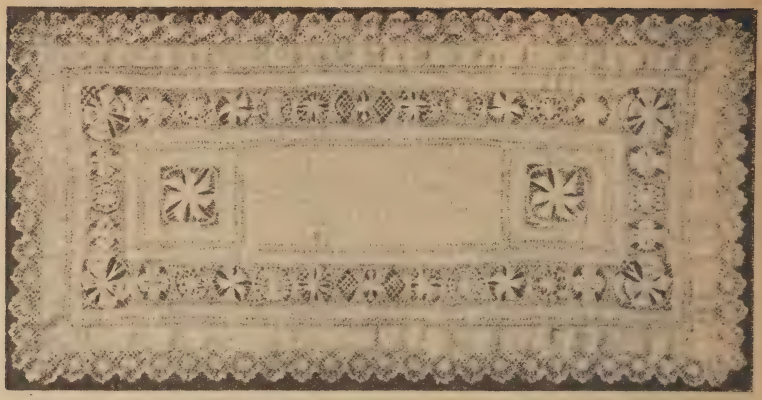

39. Kaitaliina, kts. kuv. 39 a, 39 b, 39 c ja kuv. 68.

pulilankaa. 7 sm etäältä reunasta vedetään langat pois 1 sm leveydeltä ympäri liinan, minkä jälkeen tehdään kuv. 7 mukaan päärmereikäompelu. Tämä solmitaan keskeltä siten, että puolikas toisesta pylväästä yhdistetään toiseen pylvääseen. Kuvan 39 c mukaan ommellaan jaetut niput pumpulilangalla. 1 $^1/_2$ sm välimatkan päässä tästä päärmereikäompelusta vedetään 6—7 lankaa pois, jätetään 4 lankaa väliin, vedetään taas 5 sm leveydeltä langat pois, jätetään 4 lankaa väliin ja vedetään taas 6—7 lankaa pois. Sitten ommellaan lujasti kiinnivetäen ruutupisto (katso kuv. 17) väliin jääneiden lankojen yli, niin että keskelle tulee leveä pylväsreikäompelu, ja sitten niputetaan molemmissa reunoissa langat kielekereikäompeluksi (katso kuv. 39 b.) Leveän reikäompelun aikaansaamiseksi solmitaan aina 8 pylvästä 2 kertaa keskeltä ryhmäksi ja edelleen kuv. 39 b mukaan kiemuraviivana siten, että aina jättämällä yksi ryhmä väliin toiset solmitaan ensin 2 kertaa, sitten 3, 4 ja 5 kertaa. Väliin jääneet ryhmät ommellaan kuv. 39 a ja b sekä kuv. 68 mukaan parsintapistoilla tiheästi yhdessä ompelulankojen kanssa tähdiksi. Vähän ennen pitkän sivun keskikohtaa tulee huolehtia siitä, ettei jätetä väliin yhtään ryhmää ja välipaikka koristetaan pienillä ommelluilla ympyröillä solmimispisteissä. (Kats. kuv. 68.) Kulmissa vahvistetaan sitten reuna kuv. 39 b mukaan ja ympäröidään vielä ulkopuolelta ruutupistorivillä. Lankaryhmien solmimiseen käytetyt ompelulangat menevät ristiin kulman avonaisessa paikassa, jossa ne parsintapistoilla kuv. 39 b mukaan

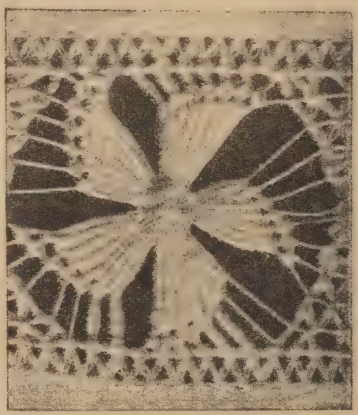

39 a. Reunatähti kaitaliinaan kuv. 39.

39 b. Reunareikäompelu kaitaliinaan kuv. 39.

39 c. Päärmereikäompelu kaitaliinaan kuv. 39.

ommellaan perhoseksi. $1\frac{1}{2}$ sm välimatkan päähän tehdään päärmereikäompelun kaltainen reikäompelu keskiosan ylt'ympäri sekä samoin sen kumpaankin kapeaan päähän, niin että niihin syntyy tasasivuinen nelikulmio. Nelikulmion keskellä on pienempi neliö, josta on leikattu poikki kaikki langat ompelun leveydeltä sekä langan päät käännetty ja ommeltu kuv. 16 mukaan napinreikäpistoilla. Ulkopuolelle ommellaan ruutupistorivi. Tämä tyhjä neliö pingoitetaan kehyksiin ja siihen harsitaan 77 liinalankaa ristikkäin. Näihin ommellaan sitten samankaltainen tähti kuin on ulkoreunassakin. Lopuksi ommellaan valmiiseen liinaan nyplätty pitsi.

40. Liina.

Katso kuv. 40 ja 40 a.

Tämä soma, $65\frac{1}{2} \times 65\frac{1}{2}$ sm kokoinen liina on tehty hienosta valkoisesta liinakankaasta. Ompelulangan tulee olla yhtä paksua kuin kudoslanka. 4 sm leveätä päärmettä varten jätetään kangasta joka sivulle 5 sm enemmän ja kiinnitetään päärme heti. $57\frac{1}{2}$ sm suuruisesta sisäpohjasta vedetään $14\frac{3}{4}$ sm:n ja $28\frac{3}{4}$ sm:n päästä pois yksi lanka yli koko liinan päärmeeseen saakka, jolloin myöskin tulee määrätyksi niin hyvin kangasruutujen kuin reikäompeluosienkin rajaviivat. Viimemainittuja varten vedetään kauttaaltaan $\frac{3}{4}$ sm:n leveydeltä langat pois ja jätetään kangasta 1 sm:n leveydeltä. Malli sisältyy 16 kertaa $28\frac{3}{4}$ sm suuruisiin keskiruutuihin. Irtonaiset langanpäät työnnetään joko

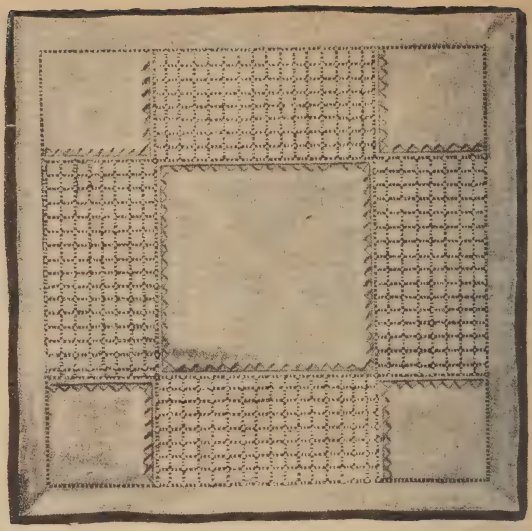

40. Liina.

liinan reunoissa olevan reikäompelupäärmeen sisään taikka kiinnitetään ne kuv. 16 mukaan. Jäljelle jääneet langat solmitaan sen jälkeen keskeltä kahteen nippuun. Kun kaikki langat ovat valmiit vedetään lävistäjälankoja joka suunnalle ja jokaiseen risteyspisteeseen ommellaan hämähäkki. Kielekereunus (kuv. 22 b) ympäröi kolmelta puolelta reikäompelua.

40 a. Reikäompelu liinaan kuv. 40.

41. Teetarjotinliina.

Katso kuv. 41 ja 41 a.

Hardanger-liinasta tehtyyn 44 × 33 sm suuruiseen liinaan varataan vielä päärmettä varten lisäksi 3 sm kangasta. Ensin tehdään viisi riviä risteilypistoja, jolloin on huomattava, että otetaan aina samat langat. Rivit ovat 14 lankaa toisistaan ja täytetään aina 15 laakapistolla 4 langan yli. Laakapistomallin

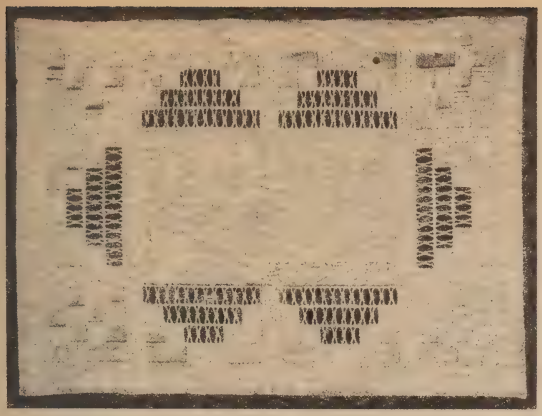

41. Teetarjotinliina.

41 a. Reikäompelu teetarjotinliinaan kuv. 41.

valmistuttua leikataan yhden rivin langat aivan sen vierestä. Kun langat on vedetty pois, seuraa nippujen täyttäminen. Kaksi nippua kääritään aina yhteen päistään ja nämä niput yhdistetään kaksittain parsintapistoilla keskeltä. Jokainen rivi ommellaan ensin valmiiksi, ennenkuin aloitetaan lankojen vetäminen seuraavasta rivistä.

42. Reikäompelu hienoihin liinavaatteisiin.

Tässä reikäompelussa vedetään keskeltä 2 sm leveydeltä kaikki langat pois, $^1/_2$ sm kangasta jää väliin, minkä jälkeen poistetaan vielä $^1/_2$ sm leveydeltä langat pylväsreikäompelua varten. Työ pingoitetaan kehyksiin ja langat niputetaan samalla tavoin molemmin puolin. Ommellaan 4 rivissä: 6 kielekesilmukkaa pylväästä alaspäin, yhtä monta silmukkaa seuraavan pylvään yläpuolelle, 2 yksinäistä solmua molempiin seuraaviin pylväisiin. Seuraava rivi samoin, mutta siirtämällä j. n. e.

42. Hieno reikäompelu.

43. Teetarjotinliina.

Katso kuv. 43 ja 43 a.

43. Teetarjotinliina.

Valkoisesta, tavallisen paksusta liinakankaasta tehtyyn 36×26 sm suuruiseen liinaan on varattu joka sivulle 3 sm lisää kangasta runsaasti 2 sm leveää päärmettä varten, joka on kiinnitetty reikäompelulla kuv. 7 mukaan. Ensin tehdään kuv. 43 a mukaan 5 sm suuruiset kulmaneliöt ja ympäröidään niiden

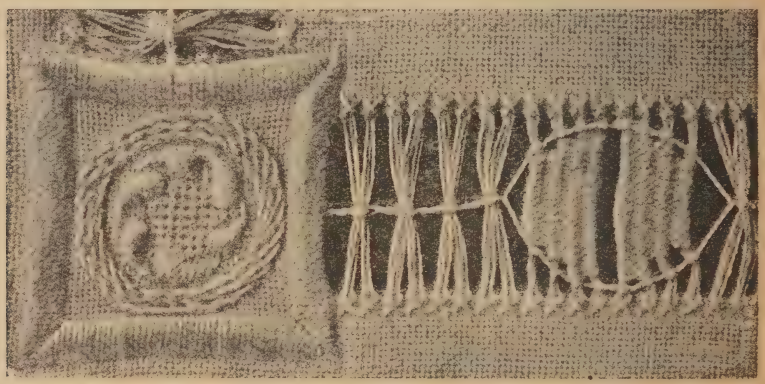

43 a. Reikäompelu teetarjotinliinaan kuv. 43.

reuna helmi- tai pumpulilangalla tehdyillä laakapistoilla 8 langan leveydeltä. Keskus koristetaan mielen mukaan suorakulmaisilla kuvioilla, taikka kuten kuv. 43 a näkyy. Kenellä ei ole tarkkaa silmämäärää, sen on piirrettävä kuviot. Laakapistokuvioiden sisäpuolella vedetään kangas kokoon hienolla langalla ristikkäin ja reikäompelun tavalla vinoilla tikkipistoilla. Neliöiden valmistuttua vedetään niiden välissä olevaa 3 sm leveätä reikäompelua varten langat pois, kaikki reunat vahvistetaan ristipistoilla 4 langan leveydeltä ja samalla niputetaan irto-

naiset langat. Sittenkuin kuviot on kuv. 43 a mukaan valmiiksi täytetty, solmitaan lopuksi niiden välissä olevat lankaniput kaksittain keskeltä ja sitten täytekuvioiden ympärillä jokainen nippu erikseen. Myöskin reikäompelu 58 sopii oikein hyvin tähän liinaan.

44. Tuolin selkänojatyyny.

Katso kuv. 44 ja 44 a.

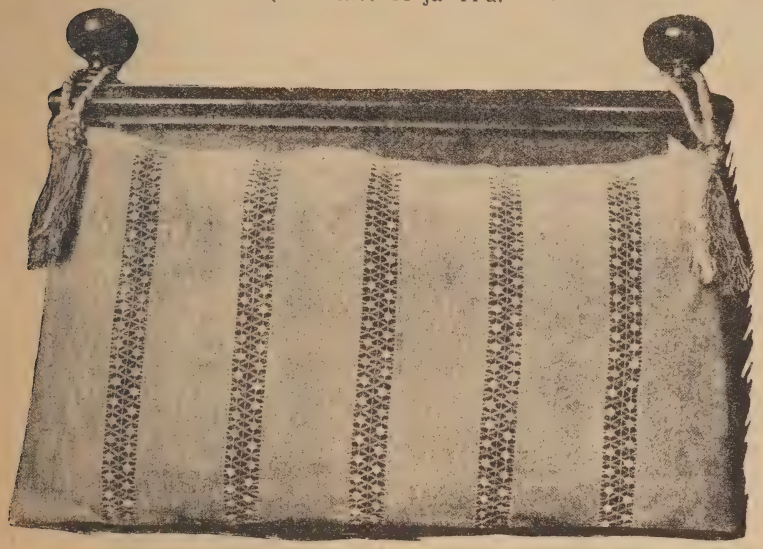

44. Tuolin selkänojatyyny.

Tätä yksinkertaista matalaa tyynyä varten tarvitaan 22 sm korkea ja 40 sm leveä kappale paksua, harmaata liinakangasta. Reikäompelua varten vedetään pois 20 lankaa ja 50 lankaa jätetään väliin. Ensin ommellaan hienolla valkoisella helmilangalla pylväsreikäompelut (katso kuv. 7); sitten

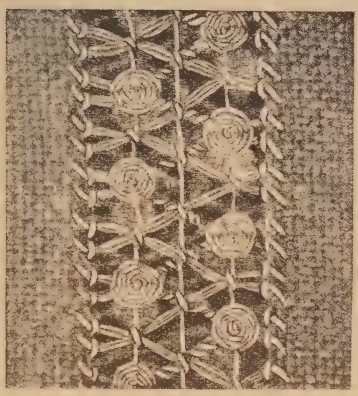

44 a. Reikäompelu tyynyyn, kuv. 44.

solmitaan keskimmäisellä ompelulangalla niput kaksittain yhteen ja yhdistetään sen jälkeen aina sivuttain kulkevalla solmurivillä yhden ryhmän nippu toisen ryhmän nippuun. Nyt seuraavassa hämähäkkikierroksessa tehdään hämähäkit toistensa jälkeen mutkitellen, aina ommellen välissä olevien vinojen pylväiden yli pari pistoa. Harmaasta liinanyöristä tehdään silmukat ja ommellaan ne yläkulmiin. Jotta päällistä voitaisiin pestä tehdään se takapuolelta napitettavaksi ja varataan kangasta takapäällistä ja kantta varten.

45. Teekannun myssy.

Katso kuv. 45 ja 45 a—h.

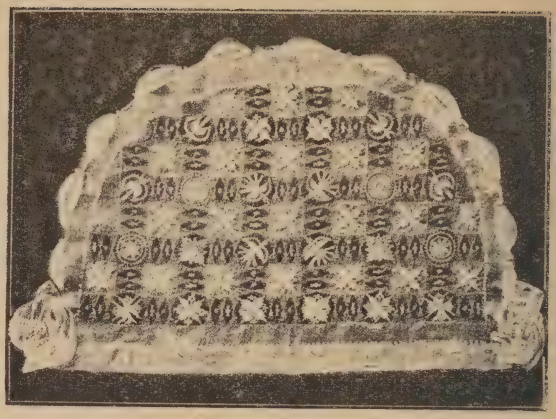

45. Teekannun myssy.

Tämä teekannun myssy ei kylläkään vastaa kaikissa kohdin reikäompelutyön perusteita, sillä reikäompelussa ei mallia saa leikata, kuten tässä on tehty reunoilla. Mutta huolimatta siitä tarjoaa tämä ihastuttava malli niin paljon kaunista, että se ansaitsee täydellä syyllä huomiota. Tämän esineen viehättävyys on etupäässä siinä, että se käsittää niin paljon kauniita hämähäkkejä.

a

b

c

d

45 a—d. Reikäompelu hämähäkkineen ylläolevaan teekannun myssyyn. Kts. kuv. 45 e—h.

45 e. Hämähäkki myssyyn kuv. 45.

Myssyyn on käytetty hienoa liinakangasta ja hienointa pitsilankaa. Sen leveys on 38 sm ja korkeus 28 sm ja on se tehty kahdesta yhtäläisestä osasta. $2\frac{1}{2}$ sm levyistä päärmettä varten, joka kiinnitetään reikäompelulla kuv. 7 mukaan, varataan kangasta 3 sm enemmän; sen ja yläpuolella olevan reikäompelun väliin jää sitten vielä 2 sm kangasta. Joka taholle vedetään aina 2 sm:n leveydeltä lankoja ja jätetään välijn 3 sm kangasta. Ensin kiinnitetään ja leikataan poikki irtonaiset langat reunassa, sen jälkeen kiinnitetään kaikki kangasneliöt etupistoilla (kuv. 6) ja yhdistetään langat samalla siten, että tulee kahdeksantoista nippua. Sitten tehdään 2 sm leveä reikäompelu, jossa ensimmäinen ompelulanka kulkee keskeltä solmien 3 kertaa 6 nippua. Molemmilla sivuilla seuraa ompelulanka, joka solmiaa aina 2 nippua yhteen ja kulkee pienen ja suuren hämähäkin kohdalla keskilangan kanssa ristiin. Molemmat ulommaiset solmurivit solmiavat aina yhden nipun erikseen, mennen keskilangan kanssa ristiin samoissa paikoissa.

45 f. Hämähäkki myssyyn kuv. 45.

Ennenkun aloitetaan ommella hämähäkkejä, vedetään pitkin koko työtä lävistäviä pingoituslankoja, 32 lankaa joka hämähäkkiä varten. Hämähäkki a (katso kuv. 45 a) esittää perhosta. Keskeltä yhdistetään kaikki langat solmulla ja täytetään tästä alkaen ensin ruumis ja palataan sitten keskelle takaisin; täältä lähtien ommellaan siivet, jolloin on huomattava, että jokaisen edestakaisin kulkevan rivin jälkeen jätetään yksi pingoituslanka pois. Siipien ympärille ommellaan pieni mutkikas rivi, jolloin aina yhdistetään 2 pingoituslankaa 3 pistolla, jättämällä aina yksi lanka pois ja siirtymällä seuraavaan. Päästyä pään kohdalle ommellaan tämä ja tuntosarvet ja sitten tehdään toinen puolikas samoin kuin ensimmäinenkin. Hämähäkki b, katso kuv. 45 b. Keskellä yhdistetään langat solmulla ja keskikohta täytetään 4-rivisenä, jolloin vuorotellen otetaan lanka ja jätetään väliin toinen. Sitten tehdään pieni ympyrän muotoinen solmurivi ja vähän matkan päähän toinen suurempi, ja molemmat ympyrät yhdistetään vahvalla ompelulangalla; ompelulangat kiedotaan joka kerta kahdesti toistensa ympäri.

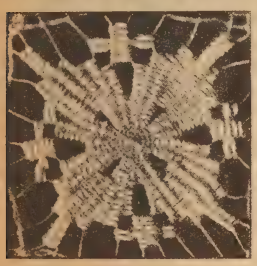

45 g. Hämähäkki myssyyn kuv. 45.

45 h. Hämähäkki myssyyn kuv. 45.

Tämä soma hämähäkki päättyy kielekeriviin, jota tehdessä ommellaan toistamiseen ympyrän muotoinen solmurivi tähden ulkopuolelle ja sitten yhdistetään aina yksi pingoituslanka ja ympyrälanka 3 pistolla. Hämähäkki c, katso kuv. 45 c. Keskustaa pitää koossa solmu, ja siitä ulospäin ommellaan yhteen ensin 4, sitten 2 lankaa säteenmuotoisesti. Vahva, kahdessa rivissä pujotettu lanka ympäröi tähteä. Ulkopuolelle tähden ympäri tehdään samanlainen kielekerivi kuin hämähäkissä on selitetty. Hämähäkki d, katso kuv. 45 d. Kun keskustaa koossa pitämään on tehty solmu ja 2 ympyräriviä on täytetty, ommellaan yhteen aina 8 pingoituslankaa 10 kertaa ja sen jälkeen tehdään näin muodostuneen ristin ympärille ympyrän muotoinen solmurivi. Sitten yhdistetään tähän liittyen pingoituslangat vuorotellen parittain kärkeen saakka kuv. 45 d kohdan selityksen mukaan. Hämähäkki e, katso kuv. 45 e. Tämä perhonen tehdään kuten kuv. 45 a; kuitenkin yhdistetään ensin päässä 12 pingoituslankaa ja sen jälkeen 5 kertaa aina 2 lankaa, kun taas molemmat ulommaiset jäävät vapaiksi. Sen lisäksi kiinnitetään vaihtamalla 6 kertaa aina 2 lankaa. Hämähäkki f, katso kuv. 45 f. Pingoituslankoja pitää keskellä koossa solmu ja ylt'ympäri ommellaan 2 riviä vuorotellen. Kulmiin päin yhdistetään ensin 6, sitten 4 ja 2 lankaa, kun taas välillä olevat 2 lankaa yhdistetään pitkäksi pylvääksi. Sen jälkeen ommellaan 2 kertaa aina 2 lankaa yhteen ja lopuksi taas molemmat ensimmäiset. Hämähäkki g, katso kuv. 45 g. Pujotetaan ensin 4 säteinen 8 langan tähti, kuten hämähäkissä d, sitten ommellaan yhteen 4 lankaa ensimmäisestä ja 4 lankaa toisesta säteestä, ja kärkeen päin jätetään kummallakin puolella 6 ompelurivin jälkeen aina yksi lanka pois. Yhdistelmät säteiden välillä muodostavat pieniä parsintapistokuvioita. Hämähäkki h, katso kuv. 45 h. Kun kaikki langat on solmittu yhteen keskessä, ommellaan 2 ympyräriviä ja sitten 8 sädettä kuv. 45 h mukaan, 8, 4, 3 ja 2 lankaa kussakin. Kutakin kahta kuviota yhdistää pieni ristikuvio. Hämähäkki kangasneliössä, katso kuv. 45 a—d. Sittenkuin ristin yli on pingoitettu 24 lankaa, yhdistetään ne kaikki keskeltä solmulla ja tästä lähtien ommellaan yhteen kulmia kohti 4 sädettä, kussakin ensin 6, sitten 4 ja 2 lankaa. Yhdistäjänä säteiden välillä on pieni täytetty neliö. Samalla tavalla valmistetaan myöskin ylhäällä teemyssyn keskellä oleva hämähäkki.

46. Reikäompelu silkkipuseroihin.

46. Reikäompelu silkkipuseroihin.

Tämän koruompelun pohjana on valkoinen silkki. Langat vedetään pois 3 sm leveydeltä ja jäljelle jääneet niputetaan reunassa vähäisin, mutta yhtä-

suurin välimatkoin etupisto-ompelulla. Silkkilangalla solmitaan keskeltä aina 7 nippua yhteen, kun taas kolme ompelulankaa kummallakin puolella järjestää kaaressa ryhmät solmiamalla; mutta tällöin solmitaan vain aina 3 ryhmää ja siirtymällä neljännen yli jätetään tilaa parsintapistoilla täytettävälle tähdelle.

47. 48. 49. Kolme lautasliinalaukkua.

Katso kuv. 47, 48 ja 49 sekä 47 a, 48 a, 49 a.

47, 48 ja 49. Kolme lautasliinalaukkua.

Näihin käytännöllisiin laukkuihin tarvitaan kuhunkin 28 sm levyinen ja 73 sm pituinen kappale kangasta. E n s i m m ä i n e n, kuv. 47 esittämä, on valmistettu puseroliinasta ja liinalangasta n:o 25. 12 sm leveä kansi koristetaan kokonaan reikäompelulla. Suuria kangasneliöitä varten jätetään 32 lankaa; sivuilta vedetään ylt'ympäri 10 lankaa pois, 8 lankaa jätetään, sitten vedetään taas 15 lankaa pois. Ensin kiinnitetään riippuvat langat napinreikäpistoilla, sitten järjestetään langat suurissa neliöissä siten, että ommellaan etupistoilla ylt'ympäri 4 langan yli. Nyt pingoitetaan työ kehyksiin, tehdään kapea kangasraita ristik-

kopistoilla, neula viedään seuraavaan pieneen neliöön, joka vahvistetaan ylt'ympäri. Sitten pingoitetaan ensimmäinen vino lanka hämähäkkiä varten viemällä se vinosti vastapäätä olevaan pieneen neliöön ja tämä tehdään kuten ensimmäinen-

47 a. Reikäompelu laukkuun kuv. 47.

kin. Työ jatkuu nyt suorasti, kunnes seuraavan pienen neliön vahvistamisen jälkeen lanka taas viedään edelleen ensimmäiseen kangasraitaan. Toiset rivit tehdään samoin. Keskimmäinen solmuvuoro solmiaa aina 2 nippua yhteen; toiseen suuntaan tehdyllä solmuvuorolla ommellaan hämähäkki. Suuriin kan-

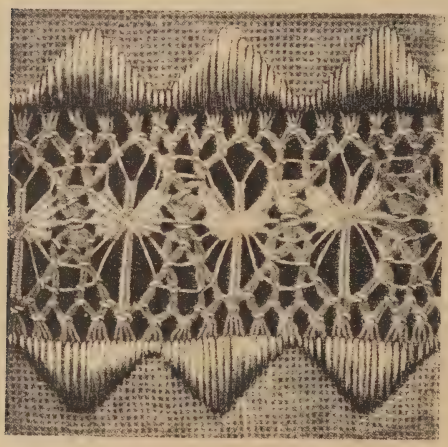

48 a. Reikäompelu laukkuun kuv. 48.

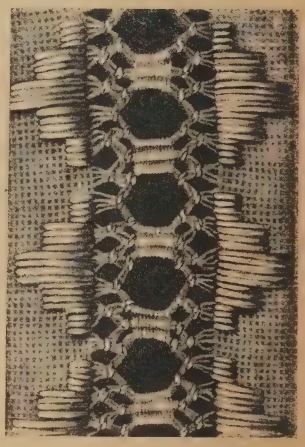

49 a. Reikäompelu laukkuun kuv. 49.

gasneliöihin ommellaan kaksitoistasäteinen tähti, joka tehdään kuv. 47 a mukaan. Lopuksi vahvistetaan ulkoreuna 8 langan leveydeltä, tarpeeton kangas leikataan pois ja kannen alle ommellaan vaaleansinistä silkkiä.

Toinen laukku on tehty kellertävästä kongressikankaasta, jossa 9 lankaa vastaa 1 sm. Reikäompelua varten vedetään pois 30 lankaa ja reunalangat kiinnitetään laakapistoreunuksella vihreällä pumpulilangalla 2—11 langan leveydeltä; reikäompeluun käytetään valkoista liinalankaa n:o 25. Tehdään mutkikas 4 lankaa käsittävä rivi; 4 nippua solmitaan yhteen keskeltä kulkevalla langalla ja molemmille puolille tehdään 3 solmuriviä, jotka kulkien kaariviivana menevät ristiin langattomassa paikassa ja järjestävät niput. Sitten ommellaan perhosten siivet sekä viimeikseksi pää ja ruumis. Reunusnauha ympäröi taskun kantta.

Kolmanteen laukkuun käytetään kellertävää kongressikangasta, laakapistoreunukseen kullanruskeaa pumpulilankaa ja reikäompeluun valkoista liinalankaa n:o 25. Reikäompelu on jaettu kahteen pystysuoraan raitaan kannessa. Sitä varten poistetaan aina 20 lankaa, kangas vahvistetaan huolellisesti niiltä kohdin, joista langat on leikattu poikki ja reunalangat kiinnitetään laakapistoreunuksella 4, 8 ja 12 langan leveydeltä. Kummallekin puolelle tehdään mutkikas rivi solmupistoilla (katso kuv. 10) aina solmiten yhteen 4 lankaa. (Ommellessa jätetään aina 2 lankaa ja otetaan 2 uutta lankaa lisää.) Keskellä yhdistetään 3 nippua parsintapistoilla. Pesua kestävä reunusnauha koristaa kannen ulkoreunaa.

50. Ikkunaverho valkoisesta kongressikankaasta.

Katso kuv. 50 ja 50 a.

Tämä kaunis ikkunaverho on 50 sm leveä ja 60 sm pitkä. Leveää, alhaalta suippoa reikäompelua varten vedetään langat pois 5 sm leveydeltä, jätetään kummallekin puolelle 4 lankaa ja vedetään taas langat pois 1 $^1/_2$ sm leveydeltä. Kapean, 4 langan levyisen kangaskaistan yli ommellaan valkoisella helmilangalla n:o 12 ruutupisto-ompelu, joka samalla jakaa leveän reikäompelun 3 lankaa käsittäviin nippuihin. Nyt solmitaan keskeltä aina 6 nippua yhteen ryhmään. Kolme sivulla ole-

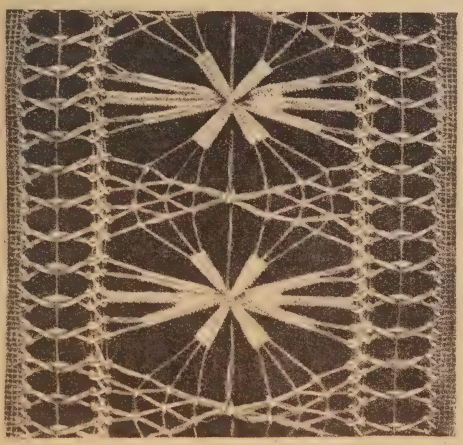

50 a. Reikäompelu ikkunaverhoon kuv. 50.

vaa, kaariviivana kulkevaa solmuriviä järjestää ryhmät sarjoihin, tällöin aina jättäen yhden ryhmän väliin. Sitten ommellaan välille jääneeseen ryhmään tähti ja viimeiseksi tehdään pienet, sivulla olevat reikäompelut. Keskellä kulkee kaksi reikäompelua, jotka ovat sa-

50. Ikkunaverho.

manlaiset kuin pienet sivulla olevat. Vahvistettu kielekereunus ympäröi ikkunaverhoa. Ylhäällä ommellaan 1 sm leveään päärmeeseen renkaita, joiden läpi työnnetään messinkitanko.

51. Reikäompelulla koristettu tyyny.

Katso kuv. 51 ja 51 a.

10 sm reunasta vedetään jokaista 4 reikäompelua varten langat $1\,^1/_2$ sm leveydeltä ja jätetään jokaisen väliin kangasta $^3/_4$ sm. Käytetään vain hyvin yksinkertaisia reikäompelupistoja, joita voi ommella vaivatta kuv. 51 a mukaan;

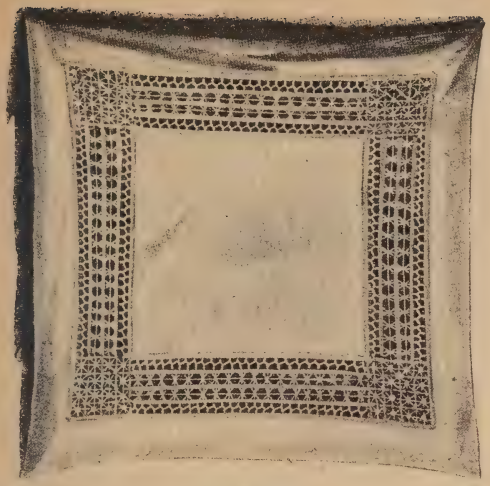

51. Tyyny.

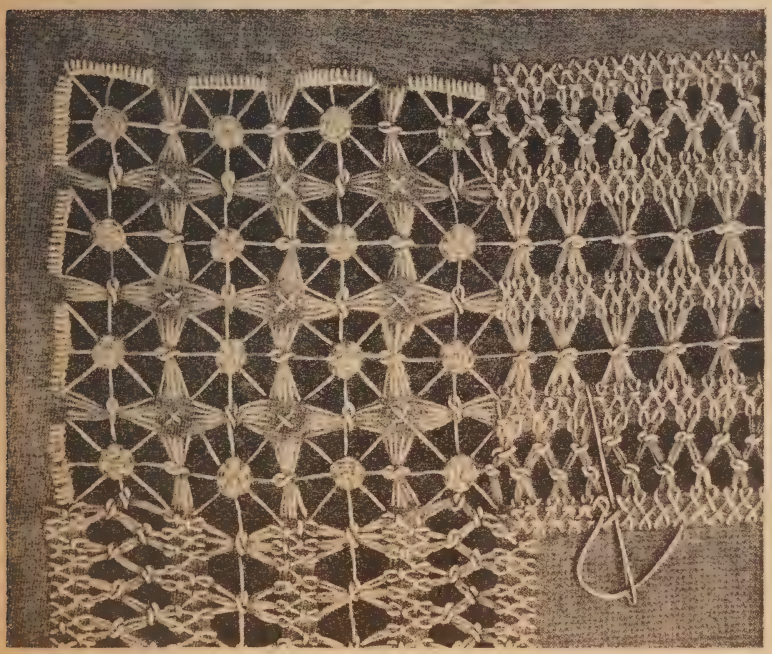

51 a. Tyynyn kuv. 51 kulma.

(katso myös kuv. 10.) Ainoa ompelu, mikä voisi olla vähemmän tunnettu, nähdään ylhäällä vasemmalla kuvasta 51 a; sen muodostaa rivi risteilypistoja ja viimeksimainittujen läpi kiemurteleva lanka. Kulmat täytetään hämähäkeillä (kuv. 13.) Reikäompeluun käytetään liinalankaa n:o 25.

52. Kauniilla reikäompelulla koristettu tyyny.

Katso kuv. 52 ja 52 a.

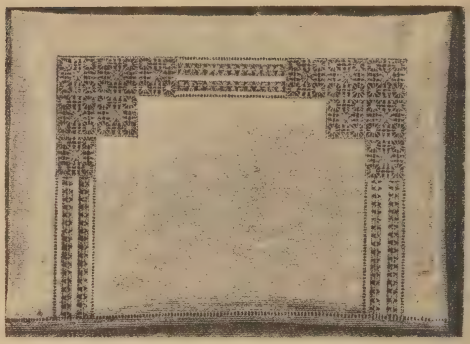

52. Tyyny.

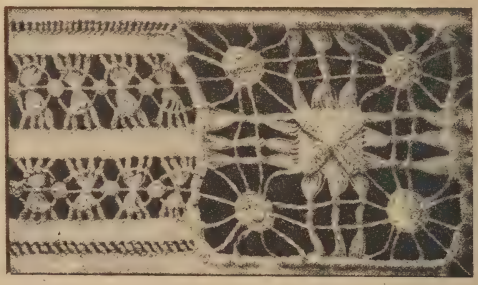

52 a. Reikäompelu tyynyyn kuv. 52.

Kauniilla reikäompelutyöllä runsaasti koristetussa tyynyssä tehdään kulmat ensin. Kuvassa 52 a näkyy reikäompeluneliö, joka — 5 × 5 sm suuruinen nelikulmio — toistuu joka kulmassa 6 kertaa. Kun on jätetty 8 sm leveä kangasreuna vahvistetaan ensin 5×5 sm suuruisen neliön reunat 6 langan yli napinreikäpistoilla. On parasta ommella reikäompeluneliöiden välillä napinreikäpistot molemmin puolin kuv. 54 a mukaan. Ääriviivojen sisäpuolella vedetään joka suunnalle langat pois 2 sm leveydeltä tahi leikataan ne napinreikäompelun kohdalta poikki ja jätetään jäljelle 1 sm leveydeltä. Kun keskellä olevan kangasneliön reunat on vahvistettu, solmitaan kuv. 52 a mukaan 3 lankaryhmää ja ompelulanka pingoitetaan rajaviivaan asti. Samalla kun kulmiin ommellaan hämähäkit kuv. 52 a mukaan, pingoitetaan kangasneliön yli ristikkäin aina 3 lankaa ja ommellaan risti. Kulmien yhdistäminen toisiinsa ja niiden jatko sivuilla alareunaan tapahtuu 4 osaisilla reikäompeluryhmillä. Molempia ulommaisia reikäompeluja varten vedetään pois 6 lankaa ja ne ommellaan kuv. 7 mukaan. Runsaasti 1 sm leveiden keskellä olevien reikäompelujen reunat vahvistetaan samoin kuin ulommaisetkin ja solmitaan sitten keskilangalla aina 4 nippua yhteen. Lopuksi solmitaan jokainen nippu kummallakin sivulla kaarenmuotoisesti vielä kerran ja tehdään hämähäkki siihen paikkaan, missä kaaret kohtaavat keskilangan.

53. Reikäompelu puseroihin.

53. Reikäompelu puseroihin.

Ensin tehdään tässä 5 sm leveässä raakasilkkiin ommellussa työssä pylväsreikäompelu (kuv. 7) ottamalla silmämäärän mukaan hienot langat neulalle. Sitten solmitaan aina 12 nippua keskeltä yhteen ryhmiksi ja sitkimmäisen solmurivilangan ympäri. Ompelulankana käytetään kordonetti- (vahvasti kierrettyä) silkkiä. Ten jäsennetään lankaniput kolmella kummallakin sivulla kulkevalla kaarevalla solmurivillä. Lopuksi ommellaan kuviot. Ettei tarvitsisi tällöin leikata lankaa poikki, yhdistetään 2 kuviota kiertämällä lanka kes-

54. Tyynyn välipitsi.

Katso kuv. 54 ja 54 a.

54. Tyynyn välipitsi.

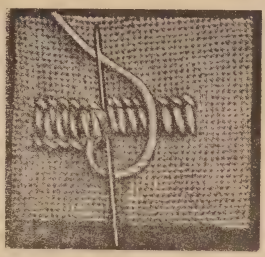

54 a. Reunan vahvistusompelu tyynyyn kuv. 54.

Tämä kestävä reikäompelu tehdään liinakankaalle, jossa 10—11 lankaa menee 1 sm:iin. Pujottamiseen käytetään yhtä paksua liinalankaa kuin kudoslankakin. Ensin ommellaan 5 riviä ruutupistoja (kuv. 17) joiden väliin jätetään aina 2 sm kangasta ja pidetään huoli siitä, että tällöin otetaan samat lankaryhmät ja vedetään lujasti kiinni. Nyt vedetään ruutupistorivien välillä olevat langat pois ja osa työtä pingoitetaan helppokäyttöiseen kehykseen (katso kuv. 1.) Ompelu tehdään kuv. 54 mukaan yhdistämällä 4, 3, 2 ja 1 nippua. Lopuksi vahvistetaan työ ylhäältä ja alhaalta toisiinsa tarttuvilla silmukkapistoilla (katso 54 a), ja liika kangas leikataan pois.

55. Välipitsi sänkyvaatteisiin, liinoihin ja pukuihin.

Katso myös kuv. 57.

55. Välipitsi.

Tämä hieno, pitsiltä vaikuttava reikäompelu valmistetaan kuten leveä reikäompelu kuv. 57; kuitenkin ommellaan 8 silmukkapistoa kahdeksanteen nipuun alaspäin, mutta yhdeksänteen taas ylöspäin. Pistojen ompelemisesta katso viereistä kuvaa. Mallissa on käytetty liinakangasta, jossa 10—11 lankaa nipvaatii 1 sm:n suuruisen tilan. Ompelulanka on yhtä paksua kuin kudoslanka. Reikäompelu tehdään parhaiten kehyksessä, (katso kuv. 1) ja vedetään 5 sm leveydeltä langat pois sekä noudatetaan muuten mitä n:o 57:ssä on sanottu.

56. Tyynyihin, liinoihin ja verhoihin sopiva reikäompelu.

56. Tyynyihin, liinoihin y.m. sopiva reikäompelu.

Tämä reikäompelu on 5 sm leveä. Sittenkuin reunat on etupisto-ompelulla (kuv. 6) kiinnitetty ja langat samalla kaksittain ja kolmittain niputettu, solmitaan keskimmäisellä ompelurivillä aina 6 ja 6 nippua yhteen. Kummallakin puolella seuraa 3 solmuriviä, mitkä kaikki solmiavat yhden lankaryhmän, samalla kun ne jättävät perhosryhmän väliin. Keskikohtaa lähinnä oleva lanka solmiaa aina 3 ja 3, seuraava aina 2 ja 2 lankaa, kun taas ulommainen solmiaa yhden langan, sitten 2 kertaa 2 lankaa ja sitten taas 1 langan. Perhosta ommeltaessa aloitetaan joka osa keskeltä ja lanka viedään aina näkymättömästi sinne takaisin.

57. Leveä reikäompelu liinoihin, tyynyihin y.m.

Katso myös kuv. 55.

57. Leveä reikäompelu liinoihin, tyynyihin ym.

Tähän pitsiltä näyttävään, hienoon reikäompeluun tarvitaan liinaa, jonka lankoja voi hyvin laskea, ja ompeluun käytetään yhtä paksua liinalankaa kuin kudoslankakin. Keskimmäistä reikäompelua varten vedetään langat 7 sm leveydeltä pois ja niputetaan aina 4 lankaa ylhäällä ja alhaalla reunassa kuv. 7 mukaan. Kuten mallista kuva 47 näkyy, solmitaan 8 nippua erikseen. Yhdeksäs solmu tehdään 8:teen nippuun noin $^1/_4$ sm alemmaksi, 10:s ja 11:s solmu 9:nnessä nipussa ylöspäinmennen j.n.e. Seuraavat rivit tehdään kuv. 57 mukaan. Solmitut kuviot voidaan muodostaa parsintapistoilla vielä selvemmiksi, kuten kuvasta 57 näkyy. Kapeaa reikäompelua varten, joka rajoittaa leveää reikäompelua ylhäällä ja alhaalla, vedetään 2 kertaa runsaasti $^1/_2$ sm leveydeltä langat pois ja niiden väliin jätetään 3 lankaa. Ulkoreunassa niputetaan langat taas ja ommellaan keskus, solmiamalla 2 nippua yhteen, ompelulanka viedään 3 kudelangan alitse ja siellä solmitaan samoin 2 nippua yhteen. Solmut ovat tässä jotenkin lähellä keskustaa ja on huolehdittava siitä, että aina edetään vain yksi nippu, jolla tavoin kudelangat työntyvät keskessä mutkikkaasti yhteen. On hyvä vetää langat pois vasta sitten, kun työ on pingoitettu kehykseen, niin että sillä on ylt'ympäri tukeva noja. Uusi ompelulanka yhdistetään vanhaan kankurisolmulla.

58. 59. Kaksi reikäompelua.

Reikäompelun reunat (kuv. 58) niputetaan ensin kolmin langoin etupisto-ompelulla (katso työohjeita). Aina 5 nippua solmitaan sitten keskeltä yhteen, viemällä lankaa näkymättömästi reunassa eteenpäin. Sitten ommellaan kummallekin puolelle 2 yhdensuuntaista kaariviivana kulkevaa solmuriviä. Sopii myöskin teetarjotinliinaan n:o 43.

Kuva 59. Reikäompelun reunat kiinnitetään etupisto-ompelulla ja sen jälkeen kääritään vuorotellen aina 3 nippua erikseen ja sitten solmitaan niitä 3 yhteen keskeltä. Ompelulanka viedään edelleen reunaa pitkin.

58. Reikäompelu.

59. Reikäompelu.

60. Leveä reikäompelu sänkyvaatteisiin, liinoihin y. m.

Katso kuv. 60 ja 60 a.

Tämä saksalaisen talonpoikaisliinan mallinen pitsimäinen reikäompelu on tehty hienolle batistille. Kuvassa 60 a näkyy työ suurennettuna. Kapeita ompeluja varten vedetään pois 9 lankaa ja jätetään 3 lankaa väliin, leveitä

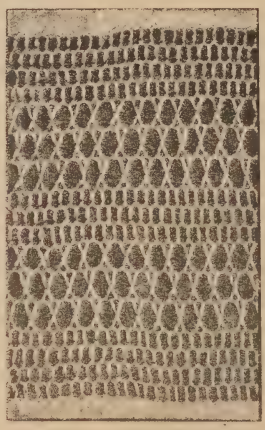

60. Leveä reikäompelu.

60 a. Reikäompelu kuv. 60 tekotapa. (Suurennettu).

ompeluja varten poistetaan sitävastoin 15 lankaa, mutta tässäkin jätetään 3 lankaa väliin. Hienolla liinalangalla, joka on yhtä paksua kuin kudoslanka, niputetaan sitten — pitkin väliin jääneitä lankoja — molemmin puolin lankaryhmät toisiinsa vuorottain, ompelemalla aina pieni osa langoista 2 kertaa. Ompelulanka viedään näkymättömästi edelleen. Leveissä reikäompeluissa solmitaan — niputtamisen yhteydessä — lankaryhmät keskeltä yhteen.

61. 62. 63. Kaksoisreikäompeluja.

Sopivat myös liinaan kuv. 40.

Kuvassa 61 esitetty helppo reikäompelu tuottaa paljon iloa aloittelijoillekin, koska sen ompeleminen käy nopeasti. Suuria neliöitä varten jätetään 20 lankaa; muuten vedetään aina 6 lankaa pois, kun taas vieressä olevat 6 lankaa jätetään. Suuren kangasrunsaan reikäompelun, joka sopii hyvin hienosta liinasta tehtyihin kaita- ja pöytäliinoihin. Reikäompeluosaa varten vedetään aina 27 langan jälkeen 3

61. Kaksoisreikäompelu.

neliön ympärillä olevat langat ympäröidään ensin etupisto-ompelulla 4 langan yli, sitten koristetaan keskus 4 laakapisto-kolmikulmalla. Keskimmäiset reikäompelut muodostuvat pujottamalla 4 tahi 2 lankaa ristikkäin.

Kuva 62. esittää varsin

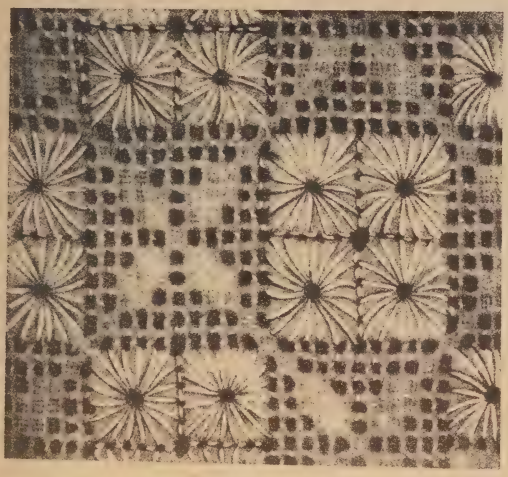

62. Kaksoisreikäompelu.

lankaa pystysyoraan ja vaakasuoraan pois. Näin muodostuneista neliöistä ristikoidaan 4 tiheästi ja 4 kokonaan, samalla kuin kunkin 3 väliin jätetyn langan jälkeen vedetään 3 lankaa pois. Tiheihin neliöihin ommellaan kuhunkin silkillä tai vahvalla liinalangalla valkoinen, kaksikymmensäteinen tähti. Selkeän neliön ristikko ommellaan puoliristipistoilla ja sen jälkeen täytetään kuvio kuv. 62 mukaan.

Kuvassa 63 näkyy kaksoisreikäompelu ympäriommelluin neliöin. Sitä varten vedetään aina 20 langan jälkeen 4 lankaa pois pystysuoraan ja vaakasuoraan suuntaan. Näin muodostuneista neliöistä jää vuorotellen yksi tiheäksi, kun taas vieressä oleva ristikoidaan kokonaan, jättämällä 3 kertaa 4 lankaa väliin, ja väliltä vedetään 2 kertaa 4 lankaa pois. Selkeät osat ommellaan ristipistoilla ja tiheät neliöt vahvistetaan, ja sitten ympäröidään aina langan paksuuden mukaan yhdellä tai useammalla langalla, kuten kuvasta 63 näkyy, — niin että ne tulevat ympyrän muotoisiksi.

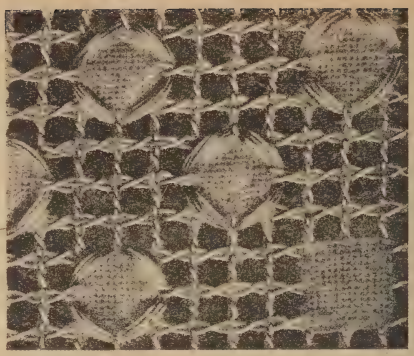

63. Kaksoisreikäompelu.

64. 64 a. 65. Kaksoisreikäompeluja.

Katso kuv. 64—66; sopivat myös kuvaan 40.

Kuvassa 64 näkyy kaunis reikäompelu, sopiva hyvin hienosta liinakankaasta tehtyihin liinoihin. Reikäompelua varten vedetään kunkin 28 langan jälkeen pois 4 lankaa pystysuoraan ja 4 lankaa vaakasuoraan suuntaan. Näin muodostuneista neliöistä jää vuorotellen yksi tiheäksi, kun taas vieressä oleva ristikoidaan kokonaan. Ristikko valmistetaan jättämällä jäljelle neljä kertaa 4 lankaa ja vetämällä pois välillä olevat 4 lankaa. Selkeät neliöt täytetään kuvan mukaan silmukkapistoilla; tiheisiin neliöihin ommellaan kuhunkin kuusitoista säteinen tähti. Kankaanreunat on vahvistettava huolellisesti kaikissa reikäompeluissa.

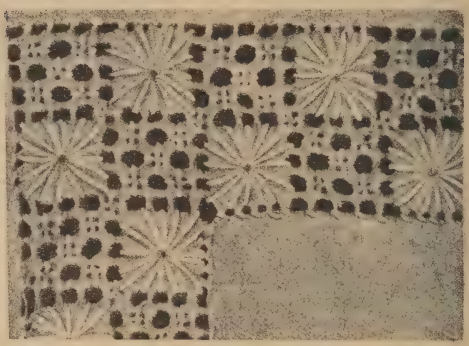

64. Kaksoisreikäompelu.

Kuvan 64 a osoittama reikäompelu on tehty jotenkin samalla tavalla. Sitä varten vedetään 21 langan välimatkoin pitkin ja poikinpäin 4 lankaa pois. Näin muodostuneista neliöistä jää vuorotellen yksi tiheäksi, kun taas toinen ristikoidaan kokonaan, vetämällä pois kolme kertaa 3 lankaa ja jättämällä joka kerran 3 lankaa väliin. Ristikkopohja kiedotaan hienolla langalla edestakaisin ommellen, kiinteät neliöt ommellaan valkoisella kiiltolangalla, alkaen keskeltä.

64 a. Kaksoisreikäompelu.

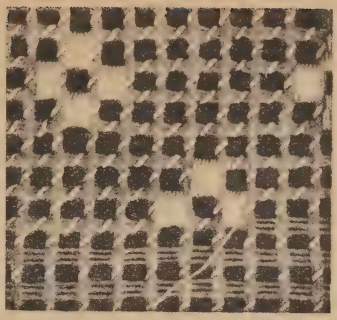

65. Kaksoisreikäompelu.

Sievä ristikkopohja on myöskin mallissa k u v. 6 5. Sitä varten vedetään pois 4 lankaa ja jätetään väliin 4 lankaa. Ristikko ommellaan kahdelle taholle puoliristipistoilla ja aina 4 ruutua täytetään sitten parsintapistoilla kuv. 65 mukaan.

66. Verhoihin sopiva reikäompelu.

Langat vedetään pois 3 sm:n leveydeltä, kankaanreuna vahvistetaan etupisto-ompelulla ja niputetaan samalla aina 3 lankaa yhteen. Kolme suorassa viivassa kulkevaa solmuriviä pitää keskellä ja molemmin puolin aina 4 nippua lujasti yhdessä. Kaksi kiemuraviivassa kulkevaa solmuriviä solmiaa ensin aina 4 nippua, jokaisen erikseen, lähellä kankaanreunaa sekä sitten myöskin kaikissa risteyspaikoissa ompelulangat yhteen.

66. Reikäompelu verhoon kuv. 50.

67. Pusero.

Katso kuv. 67 ja 67 a.

Työaineina on valkoista pumpulikangasta ja hienoa valkoista helmilankaa n:o 12. Keskimmäistä reikäompelua varten vedetään $1\,^1/_2$ sm leveydeltä loimilangat pois, jätetään 4 lankaa väliin ja vedetään sitten vielä 10 lankaa pois. Kapeaan kangaskaistaan tehdään risteilypisto-ompelu 4 langan yli ja sen jälkeen keskimmäinen solmupisto-ompelu, käsittäen aina 6 nippua, ja sitten kummallekin puolelle molemmat kaarevat solmurivit. Viimeistä riviä tehtäessä solmi-

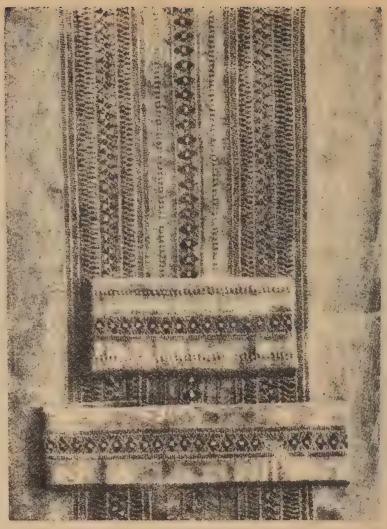

67. Pusero.

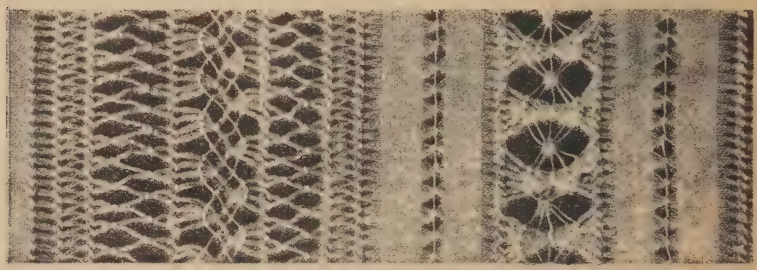

67 a. Reikäompelu puseroon kuv. 67.

taan samalla pingoituslangat keskellä ja tehdään pieni hämähäkki. Erillään olevaa reikäompelua varten vedetään pois 10 lankaa ja solmitaan 8 langan erissä keskeltä yhteen. Sivulla olevassa reikäompeluryhmässä on sääntönä, että kaikkien reikäompelujen väliin jää 4 lankaa. Molempien sivuryhmien keskimmäistä reikäompelua varten vedetään langat 2 sm leveydeltä pois sekä kumpaakin tämän molemmin puolin olevaa reikäompelua varten 1 sm leveydeltä; molemmat ulommaiset kapeat lanka-aukot ovat 12 ja 10 lankaa eli noin $^1/_2$ sm leveät. Ristikkoriveillä muodostetaan 4 lankaa leveällä kangaskaistalla 3 leveää ja 1 kapea pylväsreikäompelu sekä samoin 2 kielekereikäompelua. Nyt tehdään keskimmäiseen reikäompeluun mutkikas solmurivi, joka yhdistää aina 4 nippua, tällöin jätetään aina 2 nippua pois ja otetaan 2 uutta nippua lisää. Lopuksi kulkee lävitse kiemurrellen 3 solmuriviä. Viereinen 1 sm levyinen reikäompelu tehdään kuten kuvasta 67 a näkyy; kuitenkaan ei tässä tehdä solmuja, vaan niput ommellaan kietomalla.

68. Puseroraita.

Katso selitystä kaitaliinaan kuv. 39.

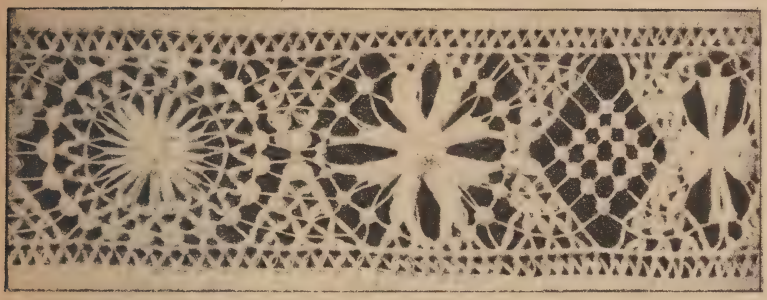

68. Puseroraita.

69. Paitapusero.

Katso kuv. 69 ja 69 a.

Puseroon käytetään valkoista pumpulikangasta ja hienoa valkoista helmilankaa. Mallin muodostaa 2 reikäompelua ja yksi leveä kaksoisreikäompelu.

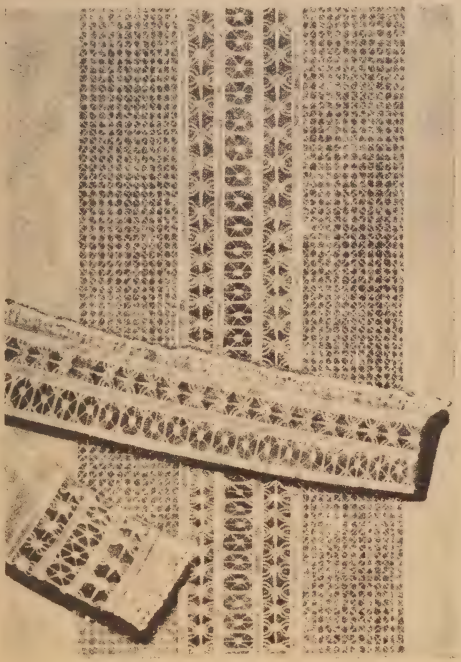

69. Paitapusero.

Sen jälkeen kun keskimmäisen 2 sm levyisen reikäompelun reunalangat on kiinnitetty ja 3 lankaa eräältään niputettu, ommellaan aina 4 nippua yhdeksi pylvääksi. Tätä seuraa vinojen ja sitten suorien pingoituspistojen teko, viimemainittujen kanssa samalla kertaa hämähäkkien ompelu. Molemmilla puolilla on

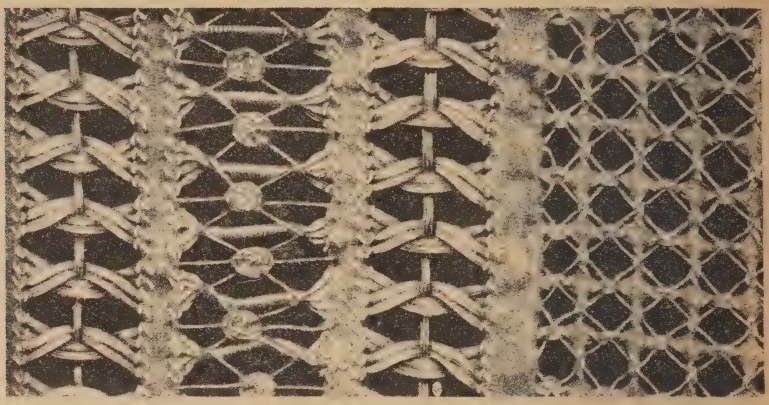

69 a. Reikäompelu paitapuseroon kuv. 69.

2 sm leveä, kierretyistä nipuista ommeltu reikäompelu (kts. kuv. 9). 8 sm leveää kaksoisreikäompelua varten vedetään pitkin- ja poikinpäin vuorotellen 6 lankaa pois ja jätetään jäljelle 6 lankaa. Sen jälkeen kun lankojen leikkauskohdat on vahvistettu, ommellaan vinot lävistäjälangat, jolloin kierretään aina 3 ja 3 lankaa keskenään. Kalvosimissa ja kauluksessa on samanlaiset reikäompelut. Pusero pannaan kiinni selästä.

70. Pusero.

Katso kuv. 70 sekä 70 a ja b.

Puseron valmistamiseen käytetään kellertävää pumpulikangasta. Reikäompelumalli ommellaan valkoisella hienolla liinalangalla. Lankojen pois vetäminen keskimmäisessä reikäompelussa tehdään niin, että ensin vedetään 4 lankaa, sitten jätetään väliin 4 lankaa, vain keskelle jätetään 20 lankaa. Kuten kuvasta 70 a näkyy, ommellaan — sittenkun lankojen leikkauskohdat on huolellisesti vahvistettu — kangasneliöön kaksikymmensäteinen tähti, mutta muuten solmitaan aina 4 lankaa solmupistoilla yhteen. Vieressä olevaa kapeaa reikäompelua varten vedetään pois 10 lankaa ja niputetaan yhteen solmurivillä 8 langan erissä, sitten ommellaan takaisin mennen hämähäkkirivi; hämähäkkien yhdistäminen toisiinsa tapahtuu kietomalla ompelulanka pingoituslangan ympärille. Sen jälkeen seuraavan reikäompelun leveys on 18 lankaa (1 sm) ja tehdään kuv. 70 a mukaan. Ulompana liittyy mukaan 3 harvaa reikäompelua; kapeaa ympyräreikäompelua varten vedetään pitkin ja poikin päin pois kolme kertaa 5 lankaa ja jätetään väliin 3 lankaa. Kun reuna on sivulta päin huolellisesti vah-

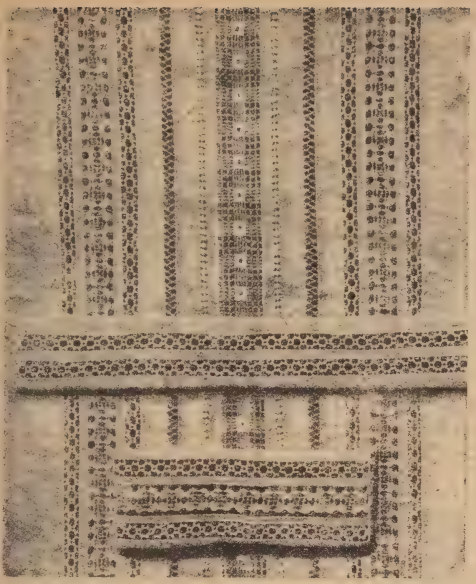

70. Pusero.

vistettu, ommellaan reikäompelu, kuten kuv. 70 b osoittaa, parsintapistoilla ensin toiselta reunalta yhtäänne, sitten toiselta takaisin. Kapeiden raitojen välissä olevaa leveämpää reikäompelua varten vedetään pitkin ja poikin päin pois lankoja vuorotellen aina 8 lankaa ja jätetään 8 lankaa väliin. Kun reunat on huolellisesti vahvistettu pidetään aina 4 kangasneliötä yhteen kuuluvina ja pujotetaan niiden ulkopuolelle puoliympyrän muotoisesti leveä reunus, vuoronperään ottamalla neulalle aina 4 lankaa ja jättämällä 4 lankaa väliin. Sitten viedään neula sisimmäiseen 4 lankaan, kiedotaan ne ja muodostetaan tällöin risti keskuksen yli.

70 a. Reikäompelun keskiosa kuv. 70.

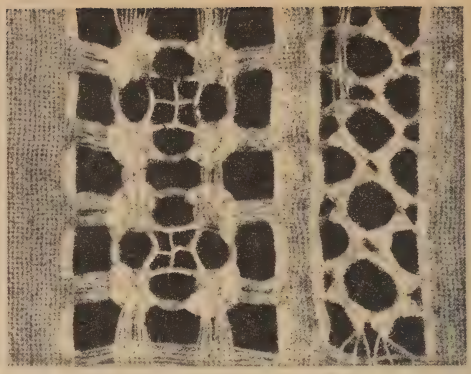

70 b. Reikäompelun sivuosa kuv. 70.

71. Reikäompelulla koristettu pusero.

Katso kuv. 71 ja 71a.

Tässä puserossa, joka on tehty hardanger-kankaasta tai liinasta, sovitetaan 2 reikäompeluraitaa nappilistan kummallekin puolelle. Reikäompelu ristikoidaan vetämällä pois 6 lankaa ja jättämällä väliin 6 lankaa. Lankojen leikkaus-

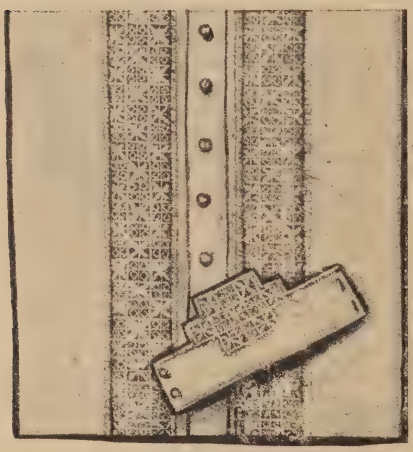

71. Pusero.

71 a. Reikäompelu puseroon kuv. 71.

kohta reunassa vahvistetaan edeltäkäsin laakapistoilla 6 langan yli. Jääneet langat pujotetaan edestakaisin lujaksi ristikoksi. Sitten täytetään aina 4 ruutua pitsipistoilla (kuv. 18); vieressä olevat 4 ruutua muodostavat pohjustan tähdelle. Sen keskipisteestä pingoitetaan 4 lankaa kulmiin ja sivuille ja yhdistetään ne parsintapistoilla. Kalvosimissa on sama reikäompelu, kangas on vain kielekkeiden kohdalla vahvistettava 6 langan leveydeltä ennen pois leikkaamista.

72. Puseroihin ja liinoihin sopiva reikäompelu.

72. Reikäompelu puseroihin ja liinoihin.

Tämä soma reikäompelu ommellaan puseroihin varsin käytännölliselle panamakankaalle. Kielekereikäompelua varten vedetään pois 6 lankaa ja ommellaan ne kuv. 8 mukaan. Keskimmäistä reikäompelua varten poistetaan 16 lankaa ja niputetaan reunoilta 6 langan eriin. Vuorotellen solmitaan nyt 3 nippua keskeltä yhteen ja 2 nippua ommellaan parsintapistoilla. Käytettäessä kuvasta 73 näkyvän reikäompelun yhteydessä on se soma puserokoristus, varsinkin jos ristipisto- tai laakapistoreunus yhdistää reikäompeluryhmiä.

73. Puseroihin ja liinoihin sopiva reikäompelu.

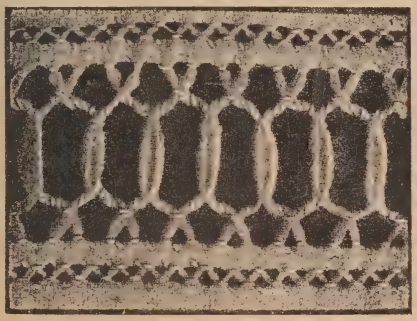

73. Reikäompelu puseroihin ja liinoihin.

Tätä reikäompelua varten, joka myös on ommeltu panamakankaalle, poistetaan syrjissä 6 lankaa kohdaltaan, keskeltä 36 lankaa. Niiden väliin jää $^1/_2$ sm leveältä kangasta. Kielekereikäompelu tehdään kuv. 8 mukaan ja sen jälkeen pingoitetaan työ kehyksiin. Reunassa niputetaan aina 4—6 lankaa, ja vähän matkaa reunasta, mutkitellen eteenpäin mennen, solmitaan 2 nippua yhteen. Tällöin otetaan joka kerta uusi nippu lisäksi ja jätetään yksi pois. Tehtäessä vastapäätä olevaa mutkariviä suoritetaan myös samalla nippujen parsintaompelu keskellä. Ompelulanka viedään eteenpäin takapuolelta reunalankojen kautta.

74. Runsaalla reikäompelulla koristettu paita.

Katso kuv. 74 ja 74 a.

Tämä runsaasti koristettu morsiuspaita on tehty hienosta kiiltävästä pumpulikankaasta, josta helposti voi vetää langat pois. Reunassa kiinnitetään langat laakapistoilla 8 langan yli ja leikataan kudoslangat poikki aivan läheltä laakapistoja. Sitten poistetaan kankaasta langat aina $1\,^3/_4$ sm leveydeltä, jättämällä väliin 8 lankaa. Nelilankaisina ryhminä täytetään näitä lankoja parittain parsintapistoilla edestakaisin, niin että syntyy vahva ristikko. Näin muodostuneet

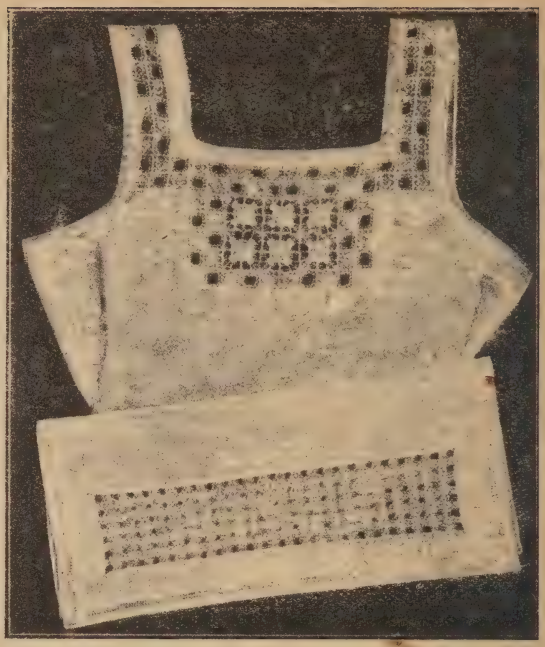

74 ja 75. Paita ja laukku.

neliöt täytetään kolmella tavalla. Malli 1: Jokaiseen sisäsivuun tehdään 4 yhtäsuurta kaarta, jolloin joka kerta viimeinen kaari kiedotaan ompelulangalla uuteen kaareen 2 kertaa. Lopuksi kierretään lanka vielä kerran kaikkien kaarien läpi, että ne tulisivat lujemmiksi. Malli 2: Jokaiseen kulmaan tehdään napinreikäpistoilla ommeltu kaari, jonka keskessä on silmukka. Kolmatta kaarta tehtäessä pingoitetaan yksi lanka vastapäätä olevaan kaareen ja takaisin tullen kiedotaan ympäri. Samoin tehdään ommellessa neljättä kaarta. Sen

74 a. Reikäompelu paitaan kuv. 74.

jälkeen pingoitetaan lanka ympyräksi keskipisteen ympäri ja ommellaan napinreikäpistoilla, kietomalla tällöin sama silmukka 4 kertaa. Malli 3 muodostaa rintapeitteen ja siinä on 6 isoa tähteä, joista jokainen käsittää 4 ruutua. Ensiksi tehdään suuri ympyrä keskipisteen ympärille ompelemalla kaksinkertainen ympyrälanka napinreikäpistoilla. Aina kun on valmistettu $^1/_{16}$ kaarta tehdään pingoituspisto reunan keskelle tai kulmaan ja kiedotaan ympäri takaisin tullen. Kolmannen pingoituspiston jälkeen täytetään kaikki kolme parsintapistoilla ja neljännesympyrän sisään tehdään hämähäkki.

75. Reikäompelulla koristettu laukku.

Katso kuv. 75 sekä 75 a ja b.

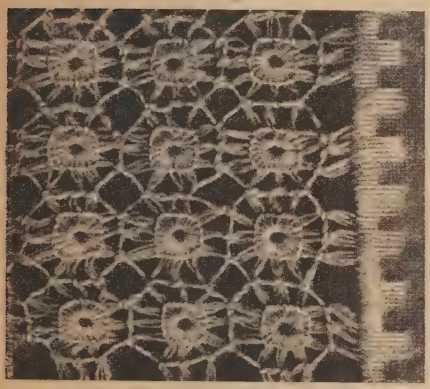

75 a. Reikäompelu laukkuun kuv. 75.

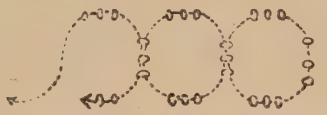

75 b. Reikäompelun tekotapa kuv. 75.

Tämä sievä laukku on 30 × 15 sm suuruinen ja koristettu suorakulmiolla, joka on 3 sm ala- ja sivureunasta. Siihen käytetään tavallisen paksua liinaa, laakapistot ommellaan kiiltolangalla ja reikäompelu liinalangalla, joka on yhtä paksua kuin kudoslanka. Ensin rajoitetaan koko reikäompeluala yksinkertaisella laakapistoreunuksella (kuv. 75 a), sitten vedetään pois joka taholle vuorotellen 12 lankaa ja jätetään 12 lankaa väliin. Näin muodostuneet kangasneliöt ommellaan napinreikäpistoilla kuv. 75 a mukaan. Sitten solmitaan aina 4 ja 4 lankaa yhteen keskeltä, kuten kuvasta 75 b näkyy, kulkien eteenpäin kahdessa kiemuraviivassa. Laukun kansi on somistettu yksinkertaisella päärmereikäompelulla (kuv. 9) kolmelta sivulta ja koristettu kulmista yksinkertaisella hämähäkillä (kuv. 13).

76. 77. Kaksi lapsen mekkoa.

Katso kuv. 76, 76 a ja 45.

Pieni mekko, kuv. 76, valkoisesta tavallisen paksusta liinasta, on somasti koristettu rintalapulla, jossa on reikäompelu kuv. 76 a mukaan. Reikäompelu on yhtä leveä kuin kaula-aukkokin, samoin yhtä pitkä. Ala ympäröidään napinreikäpistoilla 8—10 langan yli, sitten leikataan langat poikki ympärinsä 2 sm leveältä reunasta, jättämällä väliin 6 lankaa. Nämä viimemainitut täytetään kiiltolangalla edestakaisin, niin että muodostuu vahva ristikko. Lan-

76 ja 77. Kaksi lapsen mekkoa.

koja pingoitetaan pystysuoraan, vaakasuoraan sekä viistosti ja niiden risteyspisteisiin ommellaan hämähäkki. Pienen pienet kangasneliöt ommellaan ristikkäin ja ympäri punaisella langalla ja tämän loistavanvärisen kohdan ympäpussa ja hihoissa samat somat hämähäkit kuin teemyssyssä kuv. 45. (Katso samasta paikasta myöskin selitystä). Kaulareijän ympärillä, hihoissa ja alhaalla hameessa kiinnitetään päärmeet pylväsreikäompelulla. Mekko pannaan kiinni edestä. Leikkauksen reunat päärmätään kapeasti, ommellaan nauhanlävet ja pujotetaan nyöri ristiin niiden läpi sekä solmitaan alhaalla solmukkeeksi.

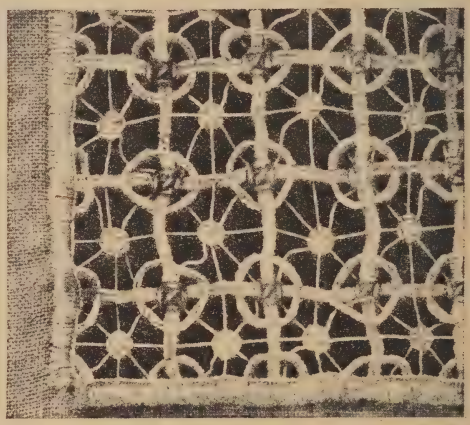

76 a. Reikäompelu mekkoon kuv. 76.

rille pingoitetaan ympyräviivana 2 lankaa, jotka ommellaan tiheästi napinreikäpistoilla. Kaulareikä on vahvistettu ylt'ympäri napinreikäpistoilla ja mekon olkapäälle tulee napinreiät nappineen.

Mekossa 77 on rintala-

78. Reikäompelu pukuihin.

78. Reikäompelu pukuihin.

Nämä reikäompelut ovat helppoja tehdä ja useamman kerran toistamalla muodostavat ihastuttavan pukukoristeen. Leveää reikäompelua varten vedetään langat pois runsaasti $1\,^1/_2$ sm leveältä ja niputetaan aina 4 lankaa reunassa pistolla kuv. 6. Kuv. 78 mukaan solmitaan sitten aivan reunojen lähellä aina 2 nippua yhteen, vieden lankaa näkymättömästi reunassa eteenpäin. Keskellä solmitaan niput yhteen nelittäin ja sitten kiedotaan keskilanka toisella kerralla vielä kerran paksummalla, kiiltävällä langalla. $^3/_4$ sm päähän leveästä reikäompelusta tehdään 2 kapeaa pylväsreikäompelua.

79. Päivänvarjo.

Katso kuv. 79 sekä 79 a ja b.

Päivänvarjo tehdään valkoisesta, pesua kestävästä ohuesta kankaasta. Kangasta tarvitaan noin $1\,^1/_2$ m ja sen osat, 8 kolmikulmaa, piirretään toisiinsa kiinni. Varjon päällisen suoraa alareunaa koristaa 3 reikäompelua. Langat vedetään pois 4 sm reunasta alempaa reikäompelua varten $^3/_4$ sm leveältä ja sen jälkeen,

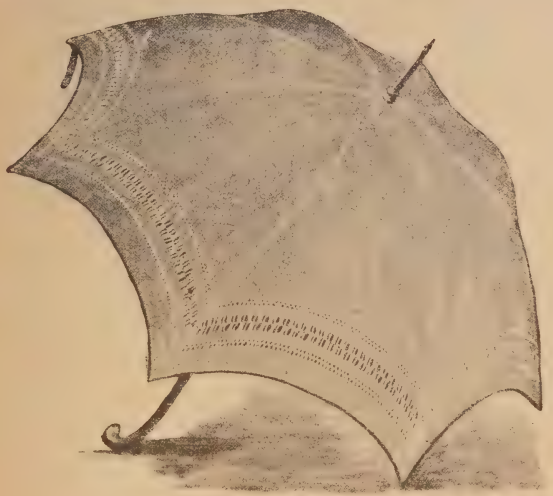

79. Päivänvarjo.

jättämällä väliin $1^1/_2$ sm kangasta, vedetään pois langat 2 sm leveältä leveää reikäompelua varten. Sen yläpuolella oleva vastaa ensimmäistä reikäompelua. Kapeat reikäompelut ovat kielekereikäompelua (katso työohjeita). Leveä reikäompelu tehdään parsintapistoilla niin, niin aina kolmesta yhteenkuuluvaksi ajatellusta pylväsreikäompelunipusta ommellaan keskimmäinen puoliväliin ja

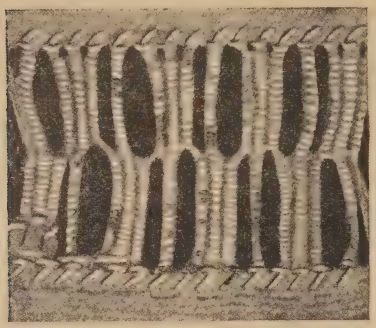

79 a. Reikäompelu päivänvarjoon.

79 b. Päivänvarjoon, kuv. 79, tai myös pöytäliinoihin sopiva reikäompelu.

tästä lähtien nämä 3 nippua vastapäätä olevaan reunaan asti. Nyt viedään ompelulanka näkymättömästi reunaa pitkin seuraavaan kolmiosaiseen ryhmään ja keskimmäinen nippu kiedotaan, minkä jälkeen 3 nipun ompeleminen alkaa taas keskeltä.

Myöskin kuvassa 79 b on sievä ja sopiva reikäompelu päivänvarjoon. Sitä varten vedetään pois lankoja 3 sm leveydeltä. Sittenkuin langat on reunoissa niputettu, solmitaan yhteen aina 6 nippua kahdessa linjassa. Toisella kerralla solmitaan kuitenkin 3 nippua toisesta ja 3 nippua toisesta ryhmästä yhteen. 3 solmuriviä kiemuraviivana täydentää tämän soman mallin.

80. Liinainen esiliina.

Katso kuv. 80 a ja b.

Tämän esiliinan koristuksena on 2 reikäompelureunusta alareunassa. Päärme on 3 sm leveä, aivan sen yläpuolella alkaa samoin 3 sm leveä reikäompelu. 2 sm levyisen kangasvälin jälkeen alkaa 15 sm leveä reikäompelu. Kapeassa reikäompelussa — kuv. 80 a — ommellaan en-

80 b. Liinainen esiliina.

sin kummallekin puolelle mutkikas solmurivi, jolloin sidotaan aina 4 lankanippua yhteen, senjälkeen 4 solmuriviä kiemuraviivana ja lopuksi keskimmäinen, suorana kulkeva lanka. Leveässä reikäompelussa ristikoidaan koko osa, sittenkuin on vedetty pois 4 lan-

80. Liinainen esiliina.

80 a. Kapean reikäompelun malli esiliinaan kuv. 80.

kaa ja jätetty 4 lankaa väliin. Kun työ on pingoitettu kehyksiin ommellaan ristikko kahteen suuntaan ristipistoilla ja kuviot ommellaan paksulla langalla kuv. 80 b mukaan.

81. Esiliina.

Katso kuv. 81 ja 81a.

Esiliina on tehty hienosta valkoisesta liinasta. Sen ympäri ja poikinpäin kulkee $^3/_4$ sm levyinen pylväsreikäompelu (kuv. 7); 4 sm ylä- ja alapuolella ole-

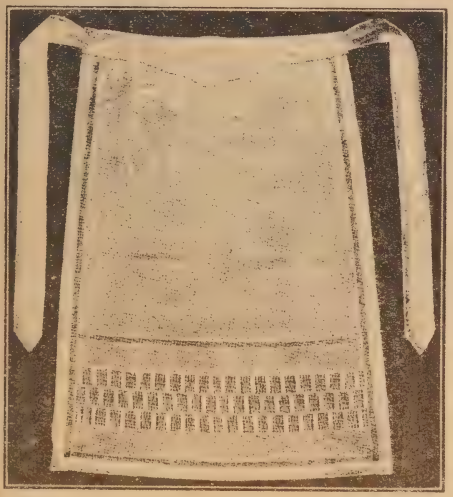

81. Esiliina.

vasta pylväsreikäompelusta on 8 1/2 sm leveä reikäompelu. Ensin ommellaan 4 riviä risteilypistoja 4 langan yli ja huolehditaan siitä, että aina otetaan samat lankaryhmät. Sen jälkeen vedetään langat kokonaan pois, käännetään päissä, ommellaan kiinni ja leikataan poikki. Seuraava työ on 4 lankaryhmää käsittävien pylväitten parsintaompelu jättämällä väliin 6 lankaryhmää vapaaksi; katso kuv. 81 a. Nyt seuraa vapaitten nippujen solmiaminen 3 rivissä, jolloin ompelulanka viedään edelleen pylväiden alta.

81 a. Reikäompelu esiliinaan kuv. 80.

82. Puseroihin sopiva reikäompelu.

Kts. kuv. 67 selityksineen.

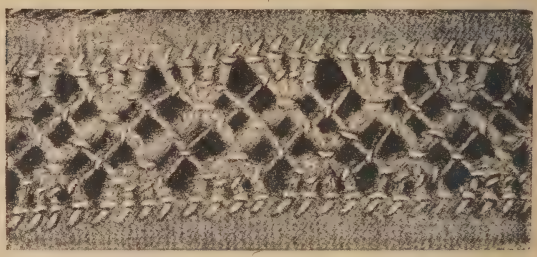

82. Puseroihin sopiva reikäompelu.

83. Puseroihin ja liinoihin sopiva reikäompelu.

Tätä varten vedetään reikäompelun 2 sm levyisestä keskiosasta kaikki langat pois, kummallekin puolelle jätetään 6 lankaa, minkä jälkeen vedetään vielä 6 lankaa pois. Lankojen niputtamiseksi ommeliaan jäljelle jääneet langat takapuolelta risteilypistoilla, jolloin on huolehdittava, että leveään keskiosaan muodostuu pylväsreikäompelu. Ulkoreunat kiinnitetään päärmereikäompelupistoilla. Työ pingoitetaan kehykseen. Aina 6 nippua kiinnitetään kaksinkertaisilla kielekepistoilla toisiinsa, ommellaan kiertäen lankanippua pitkin reunaan ja taas toista pitkin seuraavaan kiinnityspaikkaan. Kiemurrellen solmitaan sitten langat aina 2 ja 2 yhteen. Kolmannella ja neljännellä kerralla kierretään risteilypaikoissa ensimmäisen ja toisen ompelulangan ympäri myös solmu.

82. Reikäompelu puseroihin ja liinoihin.

84 ja 85. Kaksi esiliinaa.

84. Esiliina.

Katso kuv. 84 ja 92 a.

Kellertävästä kongressikankaasta tehdyn esiliinan alareunassa on lapsenmyssyn (kuv. 92) soma reikäompelureunus. Sivuille on tehty kieleke-päärmereikäompelu. Reikäompeluun käytetään valkoista liinalankaa n:o 25. Esiliina on noin 55 sm leveä ja 70 sm pitkä, ylhäältä poimutettu sekä silkkinauhalla koristettu ja kiinnitetty.

85. Esiliina.

Katso kuv. 85 ja 85 a.

85 a. Reikäompelu esiliinaan, kuv. 84.

Mustasta silkistä tehtynä on tämä esiliina tervetullut lahja vanhoille rouville. 6 sm leveään kangaspäärmeeseen liittyy 4 yksinkertaiskangasta. Irtonaiset langat järjestetään, kuten kuv. 84 a osoittaa, kangasraitaan tehdyillä ristipistoilla; sitten ommellaan ylimmäisen ja alimmaisen reikäompelulaidan lankaniput ryhmittäin yhteen kiertämällä, (kts. kuv 9) keskimmäiset taas solmitaan silkkilangalla.

ta reikäompelua. Niiden valmistamiseksi vedetään 4 kertaa $1\frac{1}{2}$ sm leveydeltä pois kudoslangat, kun taas väliin jää 3 kertaa $\frac{1}{2}$ sm.

86 ja 87. Reformiesiliina ja lyhyt esiliina.

86. Reformiesiliina.

Katso kuv. 86, 86 a ja 86 b.

Esiliina ommellaan kellertävästä pumpulikankaasta ruskealla pumpulilangalla. Reikäompelu tehdään niin hyvin päärmereikäompeluna reunassa kuin myös reikäompeluraitana rintalapusta alaspäin. Sitä varten vedetään 1 sm

86 a. Reikäompelu esiliinaan kuv. 86.

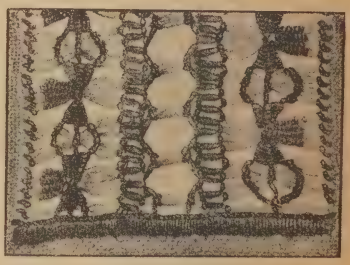

86 b. Reikäompelu rintalappuun esiliinassa kuv. 86.

leveydeltä langat pois ja solmitaan ristikkäin aina joka 10 langan jälkeen kumpikin ompelulanka vuorotellen reunaan kiinni. Kolmas ompelulanka solmiaa molemmat ensimmäiset langat ja 10 kudoslankaa keskeltä yhteen (katso kuv. 86 a). Rintalappu koristetaan noin 6 sm leveällä reikäompelulla, jota varten vedetään pois 2 kertaa 24 lankaa ja kerran 16 lankaa sekä jätetään niiden väliin 2 kertaa 8 lankaa. Sittenkuin molempiin väliin jätettyihin kangasraitoihin on niputettu vastakkain irtonaiset langat, kiinnitetään ulko-

syrjät napinreikäpistoilla ja ulkoraidat etupisto-ompelulla (kuv. 6) niin, että muodostuu 3 pylväsreikäompelua. Keskimmäisessä reikäompelussa solmitaan kummallakin puolella aina 4 pylvästä yhteen ja vedetään lanka yhdellä pistolla reunan läpi. Ulommaisissa reikäompeluissa solmitaan aina 4 pylvästä keskeltä yhteen ja sitten aaltomaisesti jokainen pylväs vielä kerran, minkä jälkeen langat täytetään parsintapistoilla kuv. 86 b mukaan. Kannattimissa on sama reikäompelu kuin reunoissa.

87. Esiliina.

Esiliina on 72 sm pitkä ja 57 sm leveä, vaaleanruskeata pumpulikangasta sekä ommeltu ruskealla ja vihreällä pumpulilangalla. Kangasta varataan 2 sm levyistä päärmettä varten. Reunimmaista reikäompelua varten vedetään lan-

87 a.

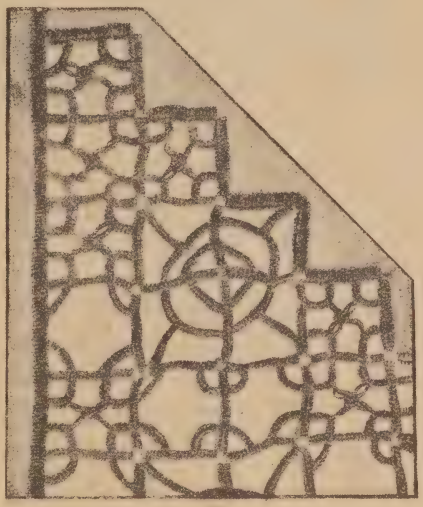

87 b.

gat pois 1 $^1/_4$ sm leveydeltä ja jaetaan molemmissa reunoissa silmukkapistoilla ruskealla langalla nelilankaisiksi ryhmiksi (kts. kuv. 87 a) ja sen jälkeen solmitaan langat mutkitellen. Sitten ommellaan 1 sm välimatkan päähän alas ja kummallekin sivulle 4 langan yli ulottuva napinreikäpistorivi, joka samalla muodostaa reikäompelukolmikulmien rajaviivan. Kolmikulman viistolla sivulla kiinnitetään samoin kangas pykälittäin napinreikäpistoilla 4 langan yli tukemaan lankoja poikkileikattaessa ja pois vedettäessä. Kangas kolmikulman sisäpuolella ristikoidaan nyt (20 lankaa leikataan pois ja 4 lankaa jätetään). Pylväät ommellaan edestakaisin ja samalla tehdään kaaret kulmiin. Kangasristikon risteyksiin ommellaan vihreällä pumpulilangalla täplä (kts. kuv. 87 b).

88. 89. 90. Kolme nenäliinaa.

Katso kuv. 88, 89, 90 sekä 88 a, 89 a ja 90 a.

Kaikki kolme nenäliinaa on tehty hienosta valkoisesta batistiliinasta ja ovat 30—35 sm suuruisia. Liinan kuv. 88 a päärmettä varten varataan 2 sm kangasta joka puolelle; 3 $^1/_2$ sm reunasta vedetään 8 lankaa pois ja tehdään reikä-

88, 89 ja 90.

Kolme nenäliinaa.

ompelu (kuv. 9) kiertämällä langat, jota ennen kiinnitetään päärme etupisto-ompelulla. Kaksi sm päärmeestä vedetään vajaan $^1/_2$ sm leveydeltä langat pois ja jätetään yhtä monta lankaa väliin. Kuten kuvasta näkyy tehdään tämä 3 kertaa. Kolme viimeistä reikäompelua tehdään edellämainitun mukaisesti.

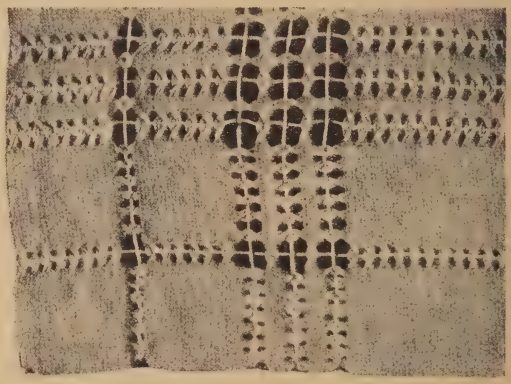

88 a. Reikäompelu nenäliinaan kuv. 88.

Nenäliinassa kuv. 89 a näkyy pylväsreikäompelu neljä kertaa toistettuna. Sitä varten vedetään 4 kertaa vajaan $^1/_2$ sm leveydeltä langat pois ja jätetään väliin $^1/_4$ sm kangasta. Siirretyt pylväät muodostuvat siten, että ommellaan nurjalta puolelta 3 kiinteän kaistan yli risteilypistoilla niin, että pylväät siirtyvät. Otetaan aina kankaan vahvuuden mukaan 4—8 lankaa neulalle. Päärme kiinnitetään etupisto-ompelulla, (kts. kuv. 6).

Kolmas nenäliina on koristettu reikäompelulla kuv. 10. Se kohoaa suorakulmaisesti 3 $^1/_2$ sm ennen kulmamuodostusta. 2 sm päärmeestä vedetään 1 sm levyistä reikäompelua varten langat pois, niputetaan aina 6

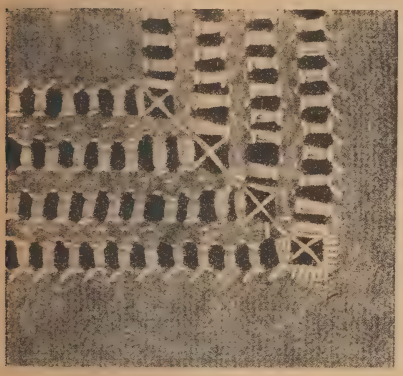

89 a. Reikäompelu nenäliinaan kuv. 89.

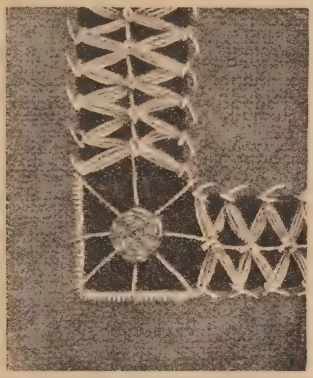

90 a. Reikäompelu nenäliinaan kuv. 90.

lankaa reunoissa yhteen ja solmitaan keskeltä toisen nipun 3 lankaa seuraavan nipun 3 langan kanssa, kuten kuv. 90 a osoittaa. Nenäliinan kulmiin muodostetaan erillään oleva risti. Kahden sm levyisen reikäompelun yläpuolella on $^1/_2$ sm levyinen pylväsreikäompelu, joka samoin kulmassa kohoaa, menee ristiin ja sitten muodostaa neliön.

91. Neliöreikäompelua kaulus- ja hihakoristeiksi y. m.

Katso kuv. 91 ja 91 a — c.

91. Kaulus- ja hihareunuste.

Ompelulaji, joka hyvässä kankaassa on kiitollista ja näyttää yksinkertaisen ylevyytensä takia kauniilta, on neliöreikäompelu. Milloin vain on käytettävänä erikoisen hyvää kangasta, jonka kude- ja loimilangat ovat yhtä paksuja, voidaan tätä tekotapaa suositella.

Kuv. 91 c. Erittäin selvästi näkyvät pienet ruudut on saatu esiin siten, että risteilypistoja, joilla samalla syntyy hieno pylväsreikäompelu, jatketaan kankaan takapuolella kahteen suuntaan risteillen; katso kuv. 91 a. Jokaiseen välipitsin ruutuun lasketaan $^1/_2$ neliösm kangasta. Sen jälkeen vedetään pois 2—4 lankaa, aina kankaan vahvuuden mukaan. Alempi reikäompelu on pylväsreikäompelua, (katso työohjeita), ylemmässä reikäompelussa on lankaniput ommeltu yhteen mutkitellen aina 3 solmulla pieniksi neliöiksi.

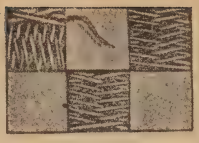

91 a. Neliöompelun tekotapa.

Erittäin aistikkaita ovat kaulus- ja hihareunusteet, kuv 91. Niiden valmistamiseen on käytetty hienointa valkoista batistia ja hienoa liinalankaa n:o 100. Moninkertainen kerros valkoisia ompelulankoja saa kankaan näyttämään paljon valkoisemmalta kuin ilman sitä ja antaa sitäpaitsi 5 pienelle ruudulle koristetussa kuutiossa hieman kaarevan muodon. Mallissamme ovat koristetut suuret kuutiot erotetut muusta kankaasta kielekereikäompelulla, (katso työohjeita ja kuv. 91 b). Nelikulmioiden teko näkyy kuvasta 91 a.

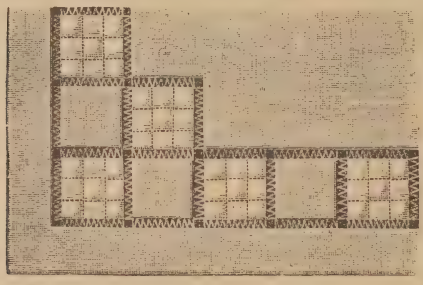

91 b. Neliöompelumalli kaulus- ja hihareunusteihin.

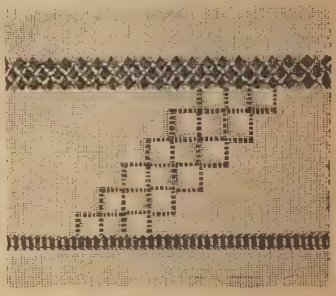

91 c. Neliöompelumalli.

92. Lapsenmyssy.

Katso kuv. 92 a.

Tähän somaan päähineeseen tarvitaan noin 40 sm pituinen ja samanlevyinen kappale puseroliinaa ja liinalankaa n:o 25. Reikäompelulla koristettuun käänteeseen, joka tehdään 9 sm leveäksi ja 35 sm pitkäksi, jätetään 27 lankaa kangasneliöitä varten ja vedetään 15 lankaa joka puolelta pois. Sittenkuin lankojen leikkauskohdat on työohjeissa olevan selityksen mukaan kiinnitetty, vahvistetaan kangasneliö joka sivulta etupisto-ompelulla (katso kuv. 6) 3 langan yli. Kuten kuvasta 92 a näkyy, solmitaan niput kolmittain erilleen; ompelulanka viedään näkymättömästi edelleen. Tyhjiin neliöihin tehdään hämähäkki 8:lle pingoituslangalle. Kangasneliöihin ommellaan kahdeksansäteinen tähti. Lopuksi tehdään kielekkeet ja tarpeeton kangas leikataan pois. Päähine koristetaan vaaleanpunaisilla nauhoilla ja reikäompelun alle pannaan vaaleanpunaista kangasta.

92. Lapsen- myssy.

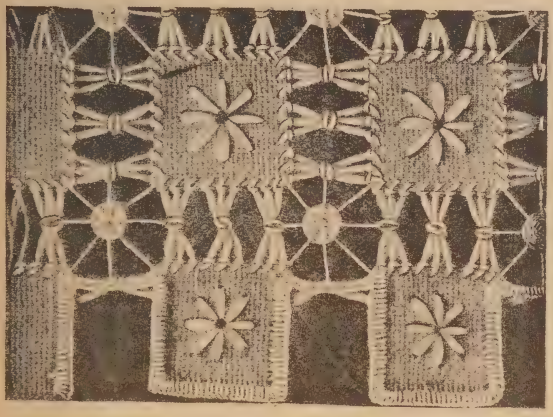

92 a. Reikäompelu lapsenmyssyyn kuv. 92.

93. Nenäliinan kulma.

Katso kuv. 93.

Ensin tehdään hienoon, 30 × 30 sm suuruiseen batistiliinaan 1 $^1/_2$ sm leveä päärme kapealla pylväsreikäompelulla. Reikäompelukulmaa varten ristikoidaan kangas, vetämällä aina pois 3 lankaa ja jättämällä 3 lankaa väliin; viimemainitut ommellaan hienoimmalla pitsilangalla. Sisimmäinen päätereuna vah-

vistetaan napinreikäpistoilla. Pienillä kiedontaristeillä täytetään vuorotellen aina 4 pientä ruutua ja toiset 4 jää vapaaksi. Pehmeällä langalla laakapistoilla ommellut pienet neliöt muodostavat taiteellisen kulman rajan.

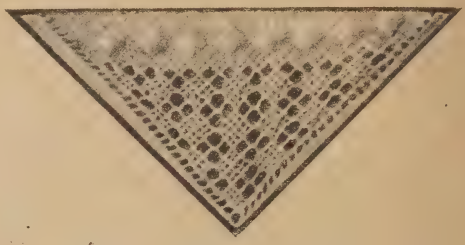

93. Nenäliinan kulma.

94. Leveä reikäompelu kaita- ja pöytäliinoihin.

Katso kuv. 94.

94. Leveä reikäompelu.

Tehdään kuv. 31 mukaan kaksi $1^1/_2$ sm levyistä laakapistoreunusta, jotka kulkevat 13 sm toisistaan yhdensuuntaisesti. Näiden sisäpuolelle 2 sm niistä tehdään risteilypistorivi 4 langan yli siten, että otetaan aina 2 lankaa neulalle ja keskelle muodostuu pylväsreikäompelu. Laakapisto- ja risteilypistoompelun väliltä vedetään kaikki poikinpäin kulkevat langat pois ja, jos aine on tarpeeksi hyvää, käytetään solmiamiseen. Kapeissa reikäompeluissa solmitaan ensin 8 langan erissä keskeltä yhteen ja sitten 2 kertaa kiemuraviivaisesti 2 langan nipuissa. Leveässä reikäompelussa solmitaan ensin aina 24 lankaa yhteen keskeltä ja tästä lähtien kummallakin puolella jokainen lankaryhmä vielä ensin 2, sitten 3, 4 ja 6 kertaa. Solmiessa jätetään joka kerta yksi lankaryhmä väliin. Tähän välille jääneeseen lankaryhmään ommellaan kuv. 94 mukaan perhonen.

95. 95 a. Nenäliina.

Katso kuv. 95 ja 95 a.

Kulmia varten vedetään pois 16 kertaa 6 lankaa ja väliin jätetään aina 3 lankaa. 1:nen, 6:s, 11:s ja 16:s aukko viedään reunaa myöten nenäliinan ympäri ja

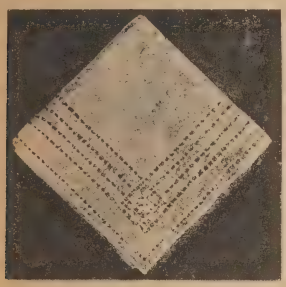

95. Hienolla reikäompelulla koristettu nenäliina.

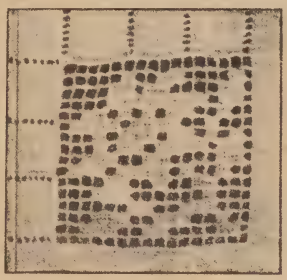

95 a. Reikäompelukulma nenäliinaan kuv. 95.

ommellaan molemmin puolin kuv. 7 mukaan. Kulman ristikkopohja ommellaan rullalangalla n:o 80 ja reikäompeluneliön reunat vahvistetaan kuv. 16 mukaan hienoilla napinreikäpistoilla. Lopuksi täytetään kuvio kuv. 95 a mukaan.

Tässä sarjassa on aikaisemmin ilmestynyt:

Emmy Liebert

Sukkulapitsitöitä

(Frivoliteettitöitä)

Täydellinen ohjekirja mallikuvineen näistä viehättävistä käsitöistä / Hinta 15: —

HINTA 20: —

0 1132 0297278 3
Museum of Fine Arts, Boston